

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Égy évre 24 korona.
Égy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Égy évre 26 korona.
Égy hónap 2 k. 40 f.

HÍRDTÉSEK:

4-betűs betű sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 10 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesül-
véses pártokéban.
TELEFON-SZÁM: 232.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Résegy-
Társaság.
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1915.

SZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, szeptember 2.

Luckot elfoglalták csapataink. (2100 tiszt, 642.000 fogoly, 391 ágyu, 1275 gép- puska május óta.)

Budapest, szeptember 1. (Hivatalos.)

Orosz hadszintér:

Luok vára tegnap óta a miénk. A mindenkor bevált felsőausztriai, salzburgi Rainer főherceg nevét viselő ötvenkilencedik os. és kir. gyalog-
ezred szuronnal verte ki az oroszokat a pályaudvarról és a vártól
északra fekvő elszórt sátor-tábor körül levő hadállásokból és a menek-
ülő ellenséggel egyidejűleg nyomult be a városba, amelyet az esti órákig
teljesen megtisztított az ellenségtől. A megvert ellenség déli és délkelet felé
menekült. Böhm-Ermolli tábornok hadserege Bialy-Kamiennól (Északkelet-
Galiciában) az ellenség harcvonalát husz kilométerre kiterjedő szakaszon
törte át. Ez a kettős vereség arra kényszerítette az oroszokat, hogy összes,
még a Strytől nyugatra küzdő erőiket a folyó mögé vegyék vissza. Az
ellenség visszavonulása ma reggelre már a Zborow körüli harcvonalra is ki-
terjed. Zborowot tegnap Bothmer gróf tábornok hadserege elfoglalta.
A Strypa mentén még tart a küzdelem.

Az oroszok egyik ellentámadása tegnapelőtt Kozowa környékén
egy német és egy osztrák-magyar dandárt néhány kilométerre visszazoritott,
de a visszazúzó céljából indított oldaltámadásunk elől az oroszok a támadá-
sunk hatásának bevétele nélkül sietve a Strypa keleti partjára vonultak
vissza. Buczacztól északra is több ellenséges támadást vertünk vissza. Az
oroszok súlyos veszteségeket szenvedtek. A legutóbbi napokban Kelet-Gali-
ciában és Wladimir Wolynskijtól keletre ejtett foglyaik száma harminchat
tisztre és tizenöt ezer kettőszázötven tónyi legénységre emelkedett. Augusztus fo-
lyamán az osztrák-magyar főparancsnokság alatt küzdő szövetséges csapatok
összesen egyszázkilencven tisztet és ötvenháromezer kettőszázkilencven-
kilenc tónyi legénységet fogtak el és harmincegy ágyut és négyszázhu-
szonhárom gépfegyvert zsákmányoltak. Ez a haderő május eleje óta össze-
sen kettőezeregyszáz tisztet és hatszáznegyvenkettőezer tónyi legénysé-
get fogott el, háromszázkilencvenegy ágyut (löveget) és egyezerkettőszáz-
hetvenöt gépfegyvert zsákmányolt.

Olasz hadszintér:

Az olasz hadszintéren a helyzet változatlan. Höfer altábornagy, a vezérkari
főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Grodno erődvonalánál áll a német sereg.

(Kowno és Nowogeorgiewsk hadizsákmánya: 110.000 fogoly, 2027
ágyu, számtalan gépfegyver.)

Berlin, szeptember 1. (Hivatalos.)

A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszintér:

A helyzet változatlan. Bapaumetől
északnyugatra egyik repülőnk lelőtt
egy angol repülőgépet.

Keleti hadszintér:

Hindenburg tábornagy hadcsoportja.

A Njementől keletre tovább foly-
nak a harcok. Grodno nyugati arcvon-

alán csapataink a külső erődvonal
előtt állanak. A Sokalkától keletre
fekvő Odolszk és a Bialowieskaja er-
ődöség között tovább üldöztük az el-
lenséget.

Lipót bajor herceg tábornagy had-
csoportja:

A Narew felső folyását átléptük.
Pruzanytól északra az ellenséget mo-
csaras vidéken túl vetettük vissza.

Mackensen tábornagy hadcsoportja.

Az üldözés tovább tartott. Ahol az
ellenség szembefordult velünk, ott
visszavetettük.

Délkeleti hadszintér:

Bothmer gróf tábornagy csapatai az
ellenség makacs ellenállásával szem-
ben Zborownál és attól északra ro-
hammal elfoglalták a Strypa keleti
partjának magaslatait. Az oroszok el-
lentámadásait, melyek ideig-óráig fel-
tartóztattak bennünket, leküzdöttük.

A német csapatok által augusztus
hó folyamán a keleti és délkeleti
hadszintéren ejtett foglyok száma
és hadizsákmány mennyisége kettő-
ezer tisztre, kettőszázhatvankilenc-
ezernyolyszázharminckilenc tónyi
legénységre, több mint kettőezer-
kettőszáz ágyura és sokkal több
mint ötszázhatvan gépfegyverre
emelkedett. Ebből Kownóra kerek
számban huszezer fogoly és nyolo-
százhuszonhét ágyu, Nowogeor-
giewskre pedig kerek számban ki-
lencvenezer fogoly (köztük tizenöt
tábornok és több mint egyezer más
tiszt) egyezerkettőszáz ágyu és
egyszázötven gépfegyver esik. Az
ágyuk és gépfegyverek összeszámlá-
lása Nowogeorgiewskben azonban még
nincsen lezárva, Kownóban pedig a
gépfegyverek megszámlálása még meg-
sem kezdődött. Az összegezésben fel-
sorolt számok tehát még lényegesen
emelkedni fognak. A lőszer, élelmiszer
és zabkészlet mennyisége mindkét
várban egyelőre át sem tekinthető.
A németek és osztrák-magyar csapa-
tok által május második, vagyis a
tavaszi hadjárat kezdete óta Gali-
ciában ejtett foglyok száma immár
egymilliónál sokkal többre emelke-
dett. Legfőbb hadvezetőség. (Minisz-
terelnökség sajtóosztálya.)

A hódoló küldöttség.

Arad, szeptember 1.

Bécs utóinak szeretettel hirdető pompája fogadta ma a magyar törvényhatóságok küldöttségét, a mely a magyar nemzet hódolatát jött kifejezni a király előtt. A háboru kitörése óta ez az első nagyobb alkalom, a mikor a monarchia két felének egymáshoz való testvéri szeretete, féltékenykedéstől és mellékérdekektől megtisztult vonzódása ünnepiesen kifejezésre jut. Ausztria fölismerete a magyar nemzetnek kiváló értékeit, lelki nagyságát, férfias őszinteségét s nekünk nincs okunk arra, hogy a mult emlékeit félretéve, igaz örömmel ne fogadjuk a bécsiek lelkes érzéseit.

A hódolat, akármilyen diszes és jelentős külsőségek között történik, messze jár azok királyhűségének kifejezésétől, a kik a távol harctereken, a halálveszedelmek között, vérüket és nyugalmukat áldozva, a meg nem gyöngülő harcokésség és az el nem ernyedő lelkesedés gyönyörű tanujelével mutatják meg az uralkodó iránt való ragaszkodásukat, rajongó szeretetüket. A főparancsnoktól, a vezénylő tábornokoktól kezdve, a kik boldogan említik a legfőbb Hadurát, valahányszor az ő dicsőségére újabb győzelmet szereznek, az utolsó közlegényig, a ki nótába fogja Ferenc Jósikát és az ő jó öreg királyát, valamennyien a király szíve mellé férkőznek és annak dobbanását érzik komoly és örömteli perceikben.

De azért történelmi fontossága és nagy erkölcsi tartalma van a magyar törvényhatóságok hódolatának. A küzdő csapatoknak, a véres csatáknak háttérében a magyar nemzet minden rétegének, minden rendű és fajú lakosságának egybeforottságáról, közös érzéseiről visz hirt az ősz király elé, hogy kétségbevonhatatlanul és be nem árnyazhatóan álljon ez az érzés az egész világ előtt. Hadd tetőzse be azok csalódását, akik azt hitték, hogy a háboru egyenetlenséget, széthuzást támaszt a monarchiában. És azok áskálódásaival szemben, akik Ferenc Józsefnek apostoli béketörekvéseit azzal viszonyították, hogy élete alkonyán darabokra akarták tépni birodalmát, legyen a bölcs uralkodónak kettős elégtétele: seregeinek az ellenséget megalázó győzelme és alattvalói ragaszkodásának ünnepi kifejezése.

Az ezeréves Magyarország ünnepén vezetett utójára hódoló küldöttséget Ferenc József elé a nemzet. Akkor a béke áldásait, a kultura növekvő műveit, tejlődő alkotásait ünnepelte és hálálta meg őfelségének, akinek uralkodása a haladás legszebb idejét jelentette. Most komolyabb, teherekkel borított napokban megy a hódoló küldöttség a király elé. De a hódolatban újra kifejezésre jut az ezeréves Magyarország. Az a nemzet, amely a nálánál nagyobb ellenséggel szemben oly vitézül megküzdött, amely példátlan erővel és szívóssággal tudta megvívni a békéért vívott harcot: az elmondhatja királyának, hogy az ország új ezer esz-

tendejéhez, Ferenc József dicsőséges kora büszke folytatásához építette meg az önfeláldozás köveivel a fundamentumot.

Emelik a sertés-hus árát, hogy a zsír is emelhesse.

(Hol van a mezőhegyesi sertés zsír? — Élelmezési politika a fogyasztó ellen.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 1.

Holnap, esütörtök délben ismét összeül az ármegállapító bizottság, hogy a sertés-hus árát felemelje. Illuzórius munka, mert ugyan ki eszik ma Aradon sertéshúst? Sertéshúst, amelynek ára öt korona körüli szédületes magasságban ugy mutatkozik, mint a hajdani népnepélyeken az az arany óra, amelyért öt méteres póznát kellett megmászni. Ki vállalkozik ma már ilyen nyaktörő munkára. Bobó gyermek, akinek fogalma sincs a reá várakozó veszélyről.

Az aradi hentesek jártak Varjassy Lajos polgármesternél és Lócs Rezső helyettes polgármesternél, elmondották nekik, hogy az élő sertés ára ma 3 korona 40 és 3 korona 80 fillér, ugy hogy abszolúte nem adhatnak 4 koronáért húst a közönségnek. Kijelentették, hogy az esetre, ha a tanács nem emeli fel a húsárakat, akkor beszájítják az üzleteiket.

A polgármester és helyettese elrendelték a próbavágást. Ez megtörtént még a mult pénteken és Barkó Ferenc vágóhidgazgató adatai szerint, a kiadást és a polgári hasznát beszámítva 4 korona 20 fillérért adható a hús. Ezzel a hentesek nincsenek megelégedve, mert csak tíz korona haszon van az árba kalkulálva. Ma ismét próbavágás volt és ennek alapján határoz holnap az ármegállapító bizottság.

Nem ismerjük a mai vágás adatait, mert csak holnap reggelre készül el a számvetés. És nem is fontos, hogy ismerjük, mert biztosak vagyunk abban, hogy a húsárakat emelni fogják. Az élő állatért a termelő csakugyan olyan árat követel, hogy maga is csodálkozik, hogy büntetlenül követelheti.

Az érdekel, vajon mi történik a zsír árával? Tudniillik, az aradi henteseknél még az olcsó mezőhegyesi sertések zsírjának kell raktáron lenni. Néhány héttel ezelőtt ugyanis a városnak sertés zsírt ajánlottak megvásárolni és akkor a kereskedelmi és iparkamara véleménye alapján a közlelmezési bizottság ugy határozott, hogy nem vásárol zsírt, nem támaszt konkurrenciát a helybeli hentes iparnak, minthogy az el tudja látni a szükségletet és bizonyára nem él vissza a helyzettel és nem emeli többé a zsír árát. A szakvélemény szerint sok száz méter-mázsas zsírt tartalmaz az aradi hentesek olcsó áron a mezőhegyesi sertésből és azzal is indokolták a zsír rendelkezésnek a szükségletességét, hogy az ősszel annyi hizott sertés lesz, amennyi csak kell.

A zsír árnak maximálása, még pedig ez egyszer végre már a fogyasztó közönség szempontjából leendő maximálása, a fontos. Nem kiható ugyan, hogy az ármegállapító bizottság kiszolgálkassa a közönséget a hentesek üzleti érdekeinek, de szükséges ezeket hangsúlyozottan a figyelmébe ajánlani. A város közlelmezési politikája ugyanis igen veszedelmes irányba kezd ismét eltérni. A fogyasztó érdekeiről rendszeresen megfeledkeznek. Így történt ez legutóbb a cukornál is. Nem tartották szükségesnek a cukor rekquirálását és a

közönség nem kapott heteken át cukrot, noha, mint hivatalos adatok bizonyítják, azokban a kritikus napokban igen tekintélyes mennyiségű cukor feküdt Aradon, gondosan lezárt raktárakban, amelyet a tulajdonosai nem vittek a piacra, mert spekuláltak vele. A vasuton pontosan meg tudják mondani, hogy mennyi cukor érkezett Aradra akkor is, amikor mindenki cukor hiányról beszélt és azt mondta, hogy a gyárak nem küldenek árut. Akinek ez érdekében állott, az az adatokat meg is nevezte.

Félt, hogy ugyanigy lesz a zsírral is. Olcsó zsírnak kell lennie még az aradi raktárakban és abszolúte nem lenne méltányos, ha a zsír árát emelnék. Ha nem akar a piacra jönni az olcsó zsír, akkor a tanács kérjen engedélyt a zsír rekquirálására. A kereskedelmi miniszter okvetlen megadja.

Heves harcok a Dardanelláknál.

(Kitchenert küldik az ostrom vezetésére. — A törökök hősi ellenállása.)

Távirati tudósítás.

Szófia — Konstantinápoly, szeptember 1.

Konstantinápolyi utasok előadása szerint, a Dardanelláknál az akció heve egyre erősödik. A török csapatok ellátása municióval és élelemmel rendszeren folyik annak dacára, hogy a szövetségi tüzérség mindent megtesz, hogy est meg tudja akadályozni.

Meghíusult partraszállást kísérlet.

Athén, szeptember 1. A sarosí-öbölben a szövetséges angol-francia flotta ismét megkísérelte csapatok partraszállítását a bulairi-pozíciókkal átellenben. A hajógyuk rettenetes tüzzel árasztották el a partvidéket, de a nagyjórészt gyarmati katonákból álló csapatokat a törökök erélyes védekezése miatt nem sikerült partra tennie. Két francia aeroplán, melyek a hajógyuk tüzelését voltak hivatva irányítani, a törökök lelőtték. Egy másik angol aeroplán a Márvány-tenger fölött jelent meg és több bombát dobott le egy török katonai transzportra, melyek azonban semmi kárt nem okoztak. Az angol aeroplán aztán a török részről indított heves tüzelésre elmenekült.

Kitchenert veszi át az ostrom vezetését?

Berlin, szeptember 1. A Berliner Lokalanzeiger baseli tudósítója táviratozza: A londoni Cityben makacsul terjesztik azt a hírt, hogy a Törökország ellen küzdő haderők főparancsnokságát maga lord Kitchener fogja átvenni.

Óriási nehézségekkel jár az angolok előretulása.

Berlin, szeptember 1. A Daily Express haditudósítója jelenti a Gallipoli-félszigeten, A Suwia-öböl felett folyt legutóbbi harcokról: Csodálatraméltó, hogy a hadvezetőség negyven ezer embert tudott partraszállítani, de még csodálatraméltóbb a tüzérség nagyszabású szervezett felderítő és jelentő szolgálata, a melynek az eredménye, hogy a partraszállított angol csapatok alig másfél órai menetelés után már ellenségre bukkan-
tak. Hetven ezer angol várta ezen a ponton az angolokat.

Az egész félszigetet keresztül-kasul hálózza a táviró és telefon, minden talpalatnyi föld ugy mag van erősítve, hogy csak a legnagyobb áldozatok árán lehet méterekkel

előbbre haladni. A török csapatok mozgékony-sága és nagyszertű védelmi vonala megakadályozta, hogy az ellenség elérje célját: a Bulair—Gallipoli összekötő vonal elvágását Bergason és Karnabikenin át, hogy észak és dél Gallipoli összeköttetése megszakadjon. Az angoloknak előbb-utóbb be kell látni, hogy az ezer veszedelmet rejtő félszigeten pozícióharcot kell folytatniuk, hogy lépésről-lépésre előbbre haladjanak. De minden lépés az áldozatok tömegébe fog kerülni. A törökök tudják, hogy élet-halálharcot folytatnak és német tiszték vezetése alatt méltó ellenfelei az angoloknak.

Miért megy Olaszország is a törökök ellen.

Rotterdam, szeptember 1. Az olasz hadtiszet előtt, mint most kiderül, nem volt kész operációs terv Törökország ellen. A hadtiszet Franciaország és Anglia nyomása alatt történt. Ez a két állam azt hitte, hogy Olaszország magával rántja majd a Balkán-államokat is. Csak a legutóbbi napokban foglalkoztak az olasz miniszterek a Dardanelláknál való harc részleteivel és augusztus 26-án terjesztette Sallandra a harcban való olasz részvétel tervét a frontról visszatérő király elé.

fogadtatásra pompásan feldíszítették. Igen sok magánház, szálloda és kávéház fel van díszítve, különösen szép a városháza. A Magyar Házra ma tüzték ki először a sárga-fekete lobogót, természetesen a mi színeink mellé. Az összes utcái lámpákról magyar és horvát zászlók lengenek.

Bécsből jelentik: Pompás, kellemes nyári délután fogadta Bécsben a különvonaton érkező magyar vendégeket. Az utcákon a Schwarzenberg-Platztól a városházáig minden ünnepi díszbe borult. Az ivlámpák oszlopairól váltakozva piros-fehér-zöld, piros-fehér-kék és piros-fehér zászlók lobogtak és a városháza ormára is kitűzték az osztrák lobogó mellé a magyar és horvát zászlókat, valamint szövetségeseink lobogóit. Ott lengett a három színű magyar nemzeti zászló a régi Burg-kapun is. Regyogó, színpompás képet nyújtottak a nagyszerűen feldíszített nyilvános helyek: szállodák, kávéházak, kirakatok, a közúti vasut várócsarnokai.

Az Ostbahnhof és a Südbahnhof között beláthatatlan embertömeg hullámozott és a tömegben az estilapok jelentései, amelyek csapatunk újabb sikereiről számoltak be, leírhatatlanul nagy hatást keltettek. Ez az ujjongó, fellelkesedett bécsi közönség várta a magyarok különvonatát.

A pályaudvaron hivatalos fogadtatás nem készült, mindamellett azonban igen előkelő közönség jelent meg a perronon. Ott volt Georgi osztrák Landwehr miniszter, Aigya alezredes, Miklós Elemér, a budapesti tanács titkára, Mészmer, a Pázmáneum másodrektora és még igen sokan. Az első különvonat hat óra ötven perckor futott be a pályaudvarra. Amikor a kocsik ajtóit kinyitották, elsőnek Tisza István gróf, Hazai Samu báró és Csernoch János hercegprímás szálltak le, utánuk pedig egymásután a küldöttség tagjai. Zugó éjenzés fogadta a magyar vendégeket, akik a pályaudvar előtt kézzel álló kocsikhoz siettek.

A hosszú kocsisort, amelynek élén a miniszterek és a hercegprímás fogata haladt, viharos ovációkban részesítették az egész útvonalon. A Prinz Eugen-Strassen sokszoros sorfalat álló közönség a menetet szüntelen éljenkiáltásokkal fogadta. Igen sokan magyar és horvát zászlókat lengettek a menet felé, lelkesült bécsi asszonyok és lányok virágot szórta a kocsikba, amelyekből a magyar városok küldöttei meghatottan köszöngtették az ünnepelést. A Schwarzenberg-téren a menet feloszlott és az egyes kocsik a kijelölt szállásokra vittek a vendégeket.

Hét óra öt perckor érkezett a pályaudvarra a második különvonat. A második különvonat utasait a közönség époló ünnepelésben részesítette, mint az először érkezőket.

Stürgkh miniszterelnök estélye a vendégek tiszteletére.

Este az iparosok házában estély volt, a melyre Stürgkh gróf osztrák miniszterelnök az ideérkezett magyar és horvát vendégek, valamint Ausztria számos előkelősége részére meghívókat küldött. Az iparosok háza előtt több ezer főnyi tömeg élénk ovációkat rendezett a magyaroknak. Stürgkh gróf a vendégeket az osztrák-magyar és horvát színekkel gazdagon díszített nagy teremben fogadta.

Pontban fél tíz órakor Stürgkh gróf a pálmákkal és babérlevelekkel díszített emelvényre lépett és a vendégeket beszéddel üdvözölte.

Mélyen tisztelt uraim! — kezdte az osztrák miniszterelnök — Hazafias szándékuk, hogy őfelségének hü-

Tisza a monarchia összetartásának erejéről.

— „Ha békében egységesek vagyunk, talán elkerülhetjük volna a szenvedéseket.”
— A magyar hódoló küldöttség Stürgkh gróf estélyén. — Budapest és Bécs polgármesterei a királynál. — Az osztrák főváros magyar zászlódiszben. —
— Saját tudósítónk távirati jelentése. —

Budapest—Bécs, szeptember 1.

Az osztrák császárvárosban nagy előkészületeket tettek a magyar törvényhatóságok hódoló küldöttségeinek fogadására. Végig az összes főbb utvonalak fel vannak lobogózva.

Bécs magyar zászlódiszben.

Tegnap délben már megkezdtek a Schwarzenberg-térről a Schönbrunnba vezető ut díszítését. Emelletes lajtorjákkal kocsik jelentek meg és drapériákkal díszítették a házak falát. Lent az utcán sok száz póznát ültettek a földbe és piros-fehér-zöld, meg fekete-sárga lobogókat feszítettek rája. A szállodák is megteltek, a küldöttségnek már igen sok tagja Bécsbe érkezett. A villamos megállóhelyek peronjait is gyönyörűen díszítették.

Bárczy István polgármester tegnap délelőtt több látogatást tett. Járt a Rathausban, a Magyar Házban és a kabinetirodában. Szállodai lakásán a hivatalos urakon kívül senkit sem fogad. Nem fogadta a bécsi zsurnalisztákat sem. Csak egy gátolhatja a küldöttségjárás ünnepét, megzavarhatná az ez: az időjárás. Tegnap délután nagy szélvihar dühöngött. Bárczy István polgármestert csakis az időjárás nyugtalanítja. Ha az idő kedvező lesz: soha küldöttség olyan fogadtatást nem látott, a minőben Bécs városa részesíti a magyarokat.

Bárczy és Weisskirchner polgármesterek a királynál.

A király ma kihallgatáson fogadta a két főváros polgármestereit. Bárczyért a Sacher szállodához Weisskirchner bécsi polgármester már délelőtt féltizenegy órakor automobilon érte jött. A két polgármester automobilon ült és Schönbrunnba ment, ahol együttesen jelentek meg a király előtt kihallgatáson.

Az uralkodó pontosan 11 órakor fogadta a polgármestereket, akik a félóránál hosszabb ideig tartó audiencia után háromnegyed tizenkettőkor tértek vissza a Sacherbe, ahol Weisskirchner dr. még Bárczy polgármester szobájába ment és rövid időt töltött nála.

A kihallgatáson Weisskirchner a következő üdvözlő szavakat intözte az uralkodóhoz:

— Az a körülmény, hogy a két főváros polgármestere együtt jelenik meg közös kihallgatáson felséges urunk előtt, azt mutatja, hogy a fővárosok felvirágzásán együtt akarunk működni.

A király válaszában ezeket mondotta:

— Teljes egészében méltányolom a nagy teljesítményeket és a nagy

felelősséget, amely önöket munkájukban terheli. A mai nap, amikor két fővárosom polgármestereit fogadhatom nagy vigasz, számomra. Megelégedéssel értesültem arról, hogy Bécs házai, utcái és maga a városháza is magyar és horvát zászlókkal vannak feldíszítve.

A király ezután Bárczy polgármesterhez fordult, akinél behatóan érdeklődött a budapesti viszonyok iránt. Dicsérően nyilatkozott az uralkodó a budapesti és a többi magyar csapatok hősiességéről.

— Vezérkarunk legutóbbi jelentéseiből is értesültem — mondotta a király — hogy különösen a legutóbbi harcokban Luck körüli a budapesti csapatok kitűnő teljesítményeikkel kiváltak.

Az uralkodó végül a polgármesterekhez fordulva, teljes elismerését fejezte ki Budapest és Bécs városok lakosságának, amely a háború folyamata alatt oly áldozatkész magatartást tanúsított.

— Igazán nagyon örültem — mondotta a király Bárczyhoz fordulva — hogy Budapestben olyan szívvel és szeretettel fogadták Károly Ferenc József főherceget és Zita főhercegnőt.

A király a kihallgatás alatt folytonosan állva beszélgetett, igen jó színben volt és élénken érdeklődött az összes közügyek iránt. Különösen érdekelte, hogy Budapest és Bécs liszt- és kenyérgyártását miként oldották meg és megnyugvással vette tudomásul, hogy ezen a téren nehézségek nem merültek fel.

Két különvonaton Bécsbe ment a hódoló küldöttség.

Budapestről jelentik: A magyar törvényhatóságok hódoló küldöttségének résztvevői ma délután félháromkor két különvonaton indultak el Bécsbe. A kormány részéről Tisza István gróf miniszterelnök, Sándor János belügyminiszter, Harkányi János kereskedelmiügyi miniszter és Balogh Jenő igazságügy-miniszter utaztak fel.

A küldöttség fogadtatása Bécsben.

Bécsből jelentik: Az esti órákban a küldöttség érkezését a pályaudvarhoz vezető útvonalon óriási közönség várta. Már ezt megelőzőleg az utcákon mindenütt nagy élénkség mutatkozott. A keleti pályaudvar környékét a

ségük, tiszteletük és szeretetük változatlan érzéseinek kifejezését lábaihoz rakják, amely szándék önöket Bécsbe vezette és amely szándék minden osztrák ember szívében derűs és lelkes visszhangot ébreszt. Reánk nézve rendkívül örvendetes alkalmul szolgál, hogy önöket hazánk földjén üdvözljük. Az osztrák kormány nem mondhatott le arról, hogy a maga részéről is ne osztozzék abban a szíves fogadtatásban, amelyben a lakosság önöket részesíteni óhajtja. Engedjék meg, hogy az önök ragyogó vezetőjét, a magyar miniszterelnököt, akit nekem nagyon kitüntető szíves barátságával dicsekedhetni szerencsém van és illusztris kísérőit, Magyarország és Horvátország önkormányzati hatóságainak képviselőit teljes szívemből üdvözlöm. Érzéseiknek holnap megtörténendő impozáns megnyilvánítása oly komoly és nagy időkben történik, hogy azoknak lenyűgöző hatása alól a derűs örömök órájában sem tudjuk kivonni magunkat, úgy hogy ilyen barátságos társas összejövetelnél is indítatva érezzük magunkat, hogy megemlékezzünk azokról a hatalmas eseményekről és összetűgésekről, amelyek az együttléti alkalmának történelmi háttérét és ihlettséget kölcsönöznek. Igen tisztelt vendégeim! Az idő szellemének telet meg, ha annak a meggyőződésnek adok kifejezést, hogy a pragmatika szankcióban fundamentumul szolgáló tevékenység gondolata a kölcsönös védelemnek, amely mindnyájunkra nézve a politikai gondolkodás első axiomáját alkotja, éppen a mi időkben csodálatosan bevált; hogy mindig megújuló erejéből tele van élettel és hogy népek sorsát döntő módon határozó principium az egész. E tudat megvilágításában léssék meg azokat az utakat is, amelyeket a történelem géniusza a jövőre nézve nekünk kijelöl.

Stürgkh gróf szavait állandó tetemesnyilvánítások kísérték és viharos éljenkiáltások követték.

Tisza István gróf beszéde.

Az osztrák miniszterelnök nagy tetézéssel fogadott beszédére Tisza István gróf miniszterelnök a következőkben válaszolt:

— Igen tisztelt uraim! Stürgkh gróf osztrák miniszterelnök urnak röviden a leghálásabb köszönetünket fejezzük ki a megüsztező fogadtatásért. Olyan érzések hozták őt körünkbe, amelyekben mindannyian együttérzünk: a hű ragaszkodás és tiszteletteljes szeretet uralkodók felséges személye iránt, továbbá az a belsőleges együttérzés, a mátyel a második hadiév küszöbén önökkel, hű társainkkal összeforrunk. Az elmúlt év hasznos tanulságos tapasztalatokban, gazdag lelki benyomásokban, amelyek az emberi szív mélyéig hatolnak, komolyabbá, jobbá, nemesebbé tesznek. Alkalmatlan most a komoly igazságok tömegét tárgyalni, amelyek tapasztalatainkból meríthetők, de egy gondolatot nem nyomhatok el. Nagy küzdelemben győztünk,

mert erősek, egységesek voltunk. Nem tudom: vajon a nagy események, szenvedések és áldozatok nem maradhatnának-e volna el, ha az erőntben és egységünkben való hitet magunk el nem romboltuk volna olyan jelenségek által, a melyek a külföldön a monarchia zilált, gáncos látványát keltették. És emlékezzünk erre az igazságra, hogy ha egységesek maradtunk és a küzdelemben vállvetve, kölcsönös szeretettel és bizalommal

kitartunk, meg kell őriznünk a hasonló érzést a békés munkában is és akkor a monarchia olyan presztízzsrel fog rendelkezni, amely szemérmetlen kezeknek elveszi a kedvét attól, hogy biztonságát veszélyeztessék. Ujra köszönöm a meleg fogadtatást. Testvéri érzésük élénken visszhangzik szívünkben.

Tisza beszédét ismételt viharos ovációk szakították meg és követték. Az ostély résztvevői sokáig és lelkes hangulatban maradtak együtt.

Nagy katasztrófa — szeptember ötödikén.

(Egy nazarénus káplár jóslata a háborúról.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 1.

A sok hivatásos jós közül, akik kenyérekeregetnek használják a jövőbe-látást, kiemelkedik az az egyszerű paraszt katona, akitől egy, ma Aradra érkezett főhadnagy mondott el csodálatra méltó dolgokat. A licumkórházba a szomszédos Békéscsabáról egyik beteg rokona látogatására érkezett B. K. főhadnagy, aki a következő érdekes kijelentéseket tette:

— A békéscsabai helyőrségben szolgál egy nazarénus káplár, akinek a legcsodálatosabb jóslatai teljesültek be eddig. Az egyszerű paraszt katona még a múlt esztendőben került a harotérre, de ez évi január elején hazaküldték, mert a lövészekben úgy veselkedett, mint ha nem volna normális az elméje. Folyton istenes szónoklatokat tartott és amellet a legnagyobb veszedelmeket kereste, de mégis mindig sértetlen maradt. Nem mult el nap, hogy riportra ne jelentkezett volna a kapitányánál, és folyton olyan szerepre vállalkozott, amelyek másnak töltetlen halált hoztak volna, de amelyek nála a miniféle bajt nem okoztak. A parancsnokság végre megunta a nazarénus veselkedését és orvosi vélemény alapján hazaküldte elmeállapotának megfigyelése céljából. A megfigyelés néhány héig tartott, de aztán visszarendelték az ezredéhez Békéscsabára, mert nem találták őrltnek, de nem is véleményezték a harotérre való beosztását. Január végén került a nazarénus Békéscsabára, ahol könnyebb őrszolgálatot teljesít. Néhány nap mulva bejelentette, hogy ő riporton szeretne megjelenni a kapitányánál. A riportot megelőzően az aliztek megkérdezték tőle, hogy mi célból kéri a kihallgatást. Komoly képpel felelte a nazarénus:

— Bejelentése annak, hogy hazánk és királyunk örvendetes hadiesemények előtt áll.

Jól nevettek a kijelentésen és kizsekközölték, hogy magjelalheszen a kapitány előtt. Ott aztán a következőket mondta:

— Nagyon fontos események előtt állunk. Az éjszaka megjelent nekem a megváltó és azt mondta, hogy a háboru még ebben az évben véget ér a mi nagy győzelemünkkel. Kitögyja verni oroszokból az ellenséget és az oroszok földjén fog folytatódni a háboru. Befoglalja Lembergöt, azután megüdiük egész Orosz-Lengyelországot Varsóval együtt. Varsó a nyáron a nemetek hatalmába jut.

A kapitány elbocsátotta a külföldös embert és sajnoskózzsal mondogatta tisztársainak, hogy a szegény nazarénus, úgy látszik, csakugyan nem normalis. A jámbor káplár aztán

tovább működött a jós-pályán. Néha-napján azzal állott elő a bajtársainál, hogy mindegyiknek megmondta: mikor fogják elvinni a harotérre, vagy mikor fog levelet kapni hazulról. A jóslás a legponosabban bevált s emiatt a káplárnak babonás híre támadt. A tisztakar figyelmét is magára vonta, mert valahányszor egy-egy század a harotérre indult, valóságos remek szónoklatot intézett a katonákhoz. Olyan szépen, olyan okosan és szívhez szólóan beszélt, hogy utóbb már a tisztak biztalták a szónoklatra. A legnagyobb meglepetést azonban akkor keltette a kis garnizonban, amikor egy nappal Lemberg bevétele előtt ezt mondta:

— Holnap elfoglaljuk Lemberget.

Amikor Varsó várható elesteről irtak a lapok, Békéscsabán is minden nap várják a nagy város meghódítását. Augusztus 4-én este a lakanyában szájról-szájra járt a hír:

— Ma délelőn a nemetek bevették Varsót.

A nazarénus erre kijelentette:

— Az nem lehet, mert Varsó csak holnap, 5-én hajnali három órakor fog elesni.

Néhány nappal ez előtt a káplár megjelent az öt időközben megkedvelő kapitánya előtt és kijelentette:

— Kérem kapitány ur, nem tudom magamban tartani, hogy előttem álomban megint megjelent az isten és azt mondta, hogy szeptember 5-én valami nagyon nagy szerencsétlenség történik, ami után hamar kezdetet vesz a békétárgyalások.

Hiába faggatták az egyszerű nazarénust, hogy mondjon valami közelebbit arról a bizonyos „nagyon nagy szerencsétlenségről”, kijelentette, hogy az uristen neki se mondott többet.

A csabai kaionák most türelmetlenül várják az istenes káplár kritikus napját.

Tisztelettel kérjük t. előfizetőinket, hogy a lap kézbesítésére vonatkozó reklamációkat, avagy a lakhelyváltoztatást mindenkor a kiadóhivatalnál közöljék, (Telefon 151.) mert másutt, pl. a lapkihordónál, vagy postabeszédőnél leadott címváltozások eikerve, vagy egyáltalában nem jutnak hirtokunkba.

Második védelmi vonalukat is elvesztették az oroszok.

(Szibériáig is kész visszavonulni Nikolajevics Miklós. — Riga és Vilna feladása előtt. — Luck elfoglalása.)

— Távirati tudósítás. —

Budapest—Berlin—Stockholm, szept. 1.

A Russkij Invalid írja: A második orosz védelmi vonal feladásának oka egyrészt az orosz hadseregnek még mindig fennálló löszerehiány, másrészt az ellenség nagy tulereje. A visszavonulás mindaddig tartani fog, amíg az erők és hadi-eszközök egyensúlya helyre nem áll.

Az orosz visszavonulás vezére.

Stockholm, szeptember 1. Mint a Stockholms Dagblad párisi levelezője lapjának jelenti, vezető francia katonai körökben tudomással bírnak arról, hogy az orosz hadsereg visszavonulását nem Miklós nagyherceg, hanem egy szentpétervári generális vezeti, akit megnevezni nem lehet, de akinek neve mint elsőrangú stratégáé, a külföldön eddig is igen jóhangzású volt.

Lugano, szeptember 1. A Corriere della Sera jelentik Berinzollából: Riabulyaszky orosz nagyiparos, az ipari löszeregvártási bizottság elnöke arra a híresztelésre vonatkozólag, hogy Oroszország külön békét akar kötni, úgy nyilatkozott, hogy ilyen gaszágot az orosz népsoba sem bocsátana meg vezetőinek. Véleménye szerint az oroszok inkább visszavonulnak az Uralhegységen is túl Szibériába, semhogy megszegyenék a békét kössenek.

Moszkva, Pétervár, vagy Dél-Oroszország a németek célja?

Petervár, szeptember 1. Az Utro Rosiji a cenzura engedélyével vezércikket közöl, amelyben azt írja, hogy katonai szakértők véleménye szerint számolni kell annak az elméleti lehetőségével, hogy a németek előnyomulásukat Pétervár és Moszkva felé fogják folytatni.

Stockholm, szeptember 1. Ludovic Nauveau, a Journal haditudósítója, az orosz főhadiszállásról, mint a vezető katonai körök véleményét közi, hogy Hindenburg útja valószínűleg sem Szentpétervár felé, sem Moszkvába nem vezet. Inkább azt hiszik, hogy a szövetségesek támadó seregei Dél-Oroszország felé veszik útjukat, mert erre bíznak azokat úgy a klimatikai, valamint a politikai viszonyok és főként az a körülmény, hogy Déloroszország földje gabonában oly gazdag.

Dünamündéből kivonult a helyőrség.

Stockholm, szeptember 1. A Stockholms Dagbladnak Bukaresten át jelenti Szentpétervárról: Megbízható forrásból értesülünk, hogy az orosz sereg Dünamündéből kivonult és csupán kisszámú helyőrség maradt vissza.

Vilna határában dörögnek a német ágyúk.

Berlin. A német repülők Rigától Luchig a legélénkebb tevékenységet fejtik ki, hogy a visszavonuló ellenség mozdulatait felderítsék. Viinát a lakosság csaknem teljesen

elhagyta. Az ágyúörgés már Vilna közvetlen közelében hallható. Rigából is sokan menekültek és a város lakossága mintegy 300.000 emberre apadt. Az anarchia nagy, rablások, erőszakoskodások mindennaposak. Közép- és Dél-Oroszország közt a vasuti forgalom majdnem teljesen megszűnt.

Riga lakossága menekül.

Zürich, szeptember 1. A „Neue Zürcher Zeitung”-nek jelenti Pétervárról: Az a nyugtalanság, a mely Riga városát elfogta, átterjedt a közeli községek lakosságára is, amely sietve menekül. A kereskedők bezárják üzleteiket és áruikat távolabbi kormányzóságokba küldik. Az élelmiszer hiánya annyira érezhető, hogy máris a legnagyobb kellemetlenségeket okozza. Tüköri menekülők elbeszélik, hogy a németek már csak hét kilométernyire vannak ettől a várostól és Haninsbergnél nehéz ágyúkat tartanak készletben, azonkívül repülőgépek állanak szolgálatukra, hogy a rigai öböl birtokáért folyó operációkat megfigyeljék. Salit és Goldmann lett dumaképviselők Nikolajevics Miklós nagyhercegtől engedélyt kaptak arra, hogy lett légiókat alakítsanak. A szervezőbizottságok már meg is kezdték a toborzást Rigában. A terv szerint két zászlóaljot szerveznek, amelyek két orosz ezredhez fognak csatlakozni, a zászlóaljoknak azonban lett tisztük lesznek a parancsnokai.

Luck elfoglalása.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelenti: Puhalló tábornagy serege ismét tért nyert Volhíniában, a két Kirchbach báró csapatai, amelyek már tegnap Luck közvetlen közelében álltak, elfoglalták a várat. Hindenburg tábornagy serege Grodnó előtt, különösen a vár nyugati pontján, feltartóztatlanul nyomul előre.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelenti: Luck vára tudvalegleg másik két erőddel együtt, az ugynevezett volhíniai háromszöget alkotta és feladata az volt, hogy a dél felől támadó ellenségnek Poliziába való benyomulását megakadályozza. Oroszország nyilván mindég számított azzal, hogy egy magyar-osztrák támadás délnyugat, tehát épen Lambert és Bródy felől fog irányulni a várháromszög ellen. A dolgot azonban másképp történt, Puhalló tábornok Wladimir-Wolinszkij és Kowel felől, tehát északnyugati irányból nyomult előre Luck ellen. A vár tehát, a melyet arra szántak, hogy észak felé való nyomulásukat megakadályozza, maga is elvágódott északi irányból az orosz erőktől. Puhalló hadseregének ilyenféleképpen való előnyomulása nagyjelentőségű, mert a mocsárvidék déli szélét birtokában tartja és abban a helyzetben van, hogy Podoljától észak felé irányuló orosz csapatelosztásokat is megakadályozhatja, továbbá a Poliziától dél felé lévő orosz erők visszavonulási irányát is diktahatja.

Ágyuharc a bukovinai határon.

Csernovic, szeptember 1. A bukovina—besszarábiai fronton Bojan és Novoszelica között hétfőn egész nap

nagy tüzéségi ütközet volt egy major birtokáért. Az ellenséges akció sikertelen maradt. A jelek arra mutatnak, hogy az oroszok itt utolsó, kétségbeesett erőfeszítéssel küzdenek.

Az oroszok magyarázzák váralk feladását.

Pétervár, szeptember 1. A pétervári távirati ügynökség az alábbi jelentést adta ki: Berlinben azt a hírt terjesztik, hogy Brest-Litovszk várát rohammal foglalták el. Ez a híresztelés valótlán és tendenciózus. Az orosz hadvezetőség régóta tisztában volt azzal, hogy százaser főnyi helyőrséggel sem lehet a szükséges célt elérni, ép ezért az értékes anyagokat idejekorán elvitette és csak a Bug balpartján lévő erődtámaszok fejtették ki ellenállást, hogy a főhaderő keletre elvonulhasson. Amikor ezek a hadműveletek befejezést nyertek, felrobbantottuk az erősítéseket és hidakat és a helyőrség egyesült a távoli csapatokkal.

Előnyomulásunk jelentősége Oroszország népeire.

Stockholm, szeptember 1. Az „Aftonbladet” írja: Csak most, hogy a központi hatalmak seregei diadalmasan nyomulnak előre Nagy-Oroszországba, fogja tapasztalni az orosz rendfőhad, milyen kevés hűséggel csüng az orosz néptörzsek nagy része a nagyorosz államesszémén. Ott, ahol ma Hindenburg seregei operálnak, igazi orosz legfeljebb a katona, a kormányhivatalnok és a esendő. A Keleti tenger vidékein lettek, németek és zsidók, Litvániában németek és zsidók, legnagyobbbbszint azonban fehér-oroszok laknak, akiknek száma megközelíti a nyolcmilliót. Galiciától keletre a kis-oroszoknak 30 millióra menő törzse lakik. Mindkét törzset az oroszok emberemlékezet óta az adminisztráció legkegyetlenebb eszközeivel akarták eloroszosítani. Minden nemzeti érzést ezekben a szerencsétlen, a művelődéstől erőszakkal távoltartott emberekben elnyomtak és nem engedték, hogy írásban használhassák saját külön nyelvüket. Galicia elfoglalásának főcélja az lett volna, hogy az ott élő kis-oroszokat, vagyis ukrainákat ugyancsak a nagy-oroszok zsarnokságának béklyóiba vessék.

Ez az elnyomtatás lesz egyik főoka annak, hogy úgy a fehér-oroszok, mint a kis-oroszok által lakott vidékek, amint a német és osztrák-magyar hadak azokba behatoltak. Oroszországra nézve véglegesen elveszték, még akkor is, ha az orosz főcsereg elkerüli a katasztrófát. Ha a németek Franciaországban egy várost vagy egy falut elfoglalnak, ez a város vagy falu azért továbbra is francia marad. Az a város ellenben, amelyet az oroszoktól Fehér-vagy Kis-Oroszországban elvesznek a németek, lefoglal minden közbiztséget a nagyoroszokkal, mihelyt az utolsó kozák eltávozott a városból. Ezért nézzük óriási érdeklődéssel, milyen irányt fog venni az immár Volhínia területén előnyomuló szövetséges sereg? Eléri-e az ukrainaiak központját, Kievet.

Hogy mi történeljék Oroszországnak ezekkel a fehér rabszolgáival a jövőben, persze ők maguk sem tudják. De boldogok, hogy lerázhadják az orosz igát. Mindenesetre már most érzik, hogy életükben fontos fordulóponthoz érkeztek.

Nagy néprajzi változások küszöbén állunk, oly változások közepette, aminőkhöz foghatónak a világtörténelem a negyedik század népvándorlása óta nem volt többé tanuja. Az a probléma, amely a háború előtt csupán fantasztikus álmok tárgya volt, immár kézzelfogható valósággá lesz.

Suchomlinov a cárnál.

Berlin, szeptember 1. A „Lokalanzeiger“-nek közvetelt uton jelentik Pétervárról: Suchomlinov, a nemrég lemondott hadügyminiszter, akit a дума tudvalevően súlyos vádakkal illetett, kihallgatást kért Carskoje-Selóban a cártól. A kegyvesztett exminiszter elutazása ösz-

szefüggésben van azzal a vizsgálattal, amelyet a municióbeszerzés dolgában elkövetett mulasztásai miatt indítottak ellene. Másrészt azt mondják, hogy Suchomlinov maga kérte a cárt arra, hogy vizsgálatot indítsanak ellene, hogy rehabilitálhassa magát. A vizsgálat idejére távolmaradt a birodalmi tanács üléseiről.

Emberkinzás az orosz front mögött.

(Aradi tiszt elbeszélése hiteles akták nyomán.)

Az Aradi Közlöny tudósítása.

Arad, szeptember 1.

A szövetséges hadvezetőségek az utóbbi napokban ismételen a legmélyebb megbotránkozás hangján voltak kénytelenek megbélyegezni az orosz hadviselés mérhetetlen elvete-mültségét, amely tehetetlen dühében még az ördögököt is megszegyenítő eszközökkel dolgozik. A saját polgári lakosságát, ártatlan aggodat, nőket és gyermekeket hajtja a frontunk elé a fejét és seregét vesztett, emberi ábrázatu tenevad, a gonoszságánál sokkal kisebb testalkatu hórihorgas nagyherceg-fővezér. A lelkén szárad, ha van lelke, az ezernyi ártatlan ember vére és ha van jogosultsága a gyűlöletnek, akkor a jövő generációt arra kell tanítani, hogy ennek a tatár kánnak a neve hallatára mondjon mindig egy átkot arra a fajzatra, amely az emberi szenvedések láttában perverz gyönyörűséget érez. A szövetséges hadvezetőségek hivatalos jelentései, amelyek lapidaris, tömör stílusa ment a túlzásoktól, szinte történetik magukat, hogy el ne vesszítsék a szükséges és hozzájuk illő szárazságot, amikor minden korok eme legrutabb brutalitásáról megemlékeznek.

Azonban az orosz hadvezetőség művészetté tökéletesített emberkinzásáról, a spanyol inkvizíciót gyermekjátékként mészé feltűmülő paroxysmusról az Aradi Közlöny munkatársa előtt oly bizonyítékokat tárt fel egy Orosz-Lengyelországon át Varsóba és onnan Aradra utazott katonatiszt, hogy nekünk is csak a mi hadvezetőségeink példájának követését teszi kötelességgé és lapidaris tárgyilagossággal törekszünk visszaadni, amit tulajdonképpen tűzes vassal kellene ráírni — a nagyherceg homlokára:

— A német hadvezetőség hivatalos adatokat gyűjt — mondotta az aradi katonatiszt — hogy az orosz „kultura“ bizonyítékait a világ elé tárja. Alkalmam volt a hiteles, tanuk által esküvel bizonyított megeafolthatatlan tényeket magukban foglaló jegyzőkönyveket olvasni és ha nem is szóról-szóra, de elég hűen el tudom mondani emlékemben megmaradt rettentő adatokat.

— Kovnóban a vár kiürítése alkalmával 32 ezer zsidót tereltek össze a vasuti állomáson, az aggodat menhelyének lakóit, a kórházak betegeit, sőt még az ördögöket is kikorbácsolták a nyomoruság tanyáiról. Sőt még a megsebesült orosz zsidó katonát sem kimélték és el kellett hagyniok betegágyaikat, vagy ha szabadságon voltak otthon, hozzátartozóikkal együtt kénytelenek voltak a vasuti állomásra menni. Négy emberi roncs maradt Kovnó zsidó negyedébe: három tifuszbeteg, akiknek élete már egy hajító fát sem ért és egy közveszélyes bolond. Az állomáson maguk a kozákok bekényszerítették a zsidókat a vasuti kocsikba, de nem engedték meg, hogy a családok, az összetartozók együtt maradjanak, hanem épen, ahogy össze vissza k zük ügyébe estek a szerencsétlenek, betuszkolták őket

Gyermekeket, esecsemőket, akikért az anyjuk rimánkodott, úgy dobálták be idegenek közé a kocsiba, hogy a kezük, lábuk eltört. Egy asszony, akinek a férje a háboru kezdete óta a fronton van, elszakadt öt gyermekétől. Amikor a vonat beérkezett a legelső állomásra, sürgönyözött a kovnói várparancsnoknak és kérte, hogy néhány órára engedje őt visszatérni, mert megakarja keresni a gyermekeit, de még csak választ sem kapott.

— Minszig megállás nélkül, éjjel-nappal becsukott kocsikban utaztak a szerencsétlenek. A minski zsidó hitközség akcióit kezdett, hogy a kovnói elűzötteket kebelébe fogadja. Sürgönyöztek a belügyminisztériumnak és kérték, hogy engedje át nekik a 80 ezer földönfutót. Mind, kivétel nélkül, még a legszegényebbek is ajánkoztak egy-két család befogadására. Válasz nem jött. Elhatározták, hogy legalább átutaztukban segítségére legyenek az elűzött embereknek és kocsik számra szállították a pályaudvarra az élelmiszert, a ruhát. Mikor a „zsidóvonat“ megérkezett, csendörök és kozákok vették körül, senki sem férhetett hozzá. Egyszerre az egyik kupé ablakából szivettépő jéjgatás hallik, majd egy fiatal asszony felült ábrázata lesz láthatóvá.

— Vegyétek el a gyermekemet — kiáltotta — mert itt hal meg a kezeim között.

— Néhány minski zsidó diák erre elvesztette a türelmét és a kocsikhoz furakodott. Leírhatatlan jelenet játszódott le. A diákok szembe szálltak a katonákkal, kézi tusára keltek velük, ezek néhányat lelőttek közülük, de egy-kettőnek sikerült a vagon löpésőjéig verkednie magát és kivették a nyolc esztendő, magas lábzan égő gyermeket a kétségbeesett anya kezéből. Gyorsan betekerték meleg kendőbe és a zsidó kórházba vitték. Az őrség észre vette és lovaskozákok vad száguldozásal vetették magukat a haldokló gyermek után. A kórházból visszavitték szegényt és irgalmatlanul bedobták anyjához a kupéba. A diákokat véresen verték és letartóztatták.

— Még rosszabbul jártak azok a zsidók, akik a vasutaktól távol eső kisebb városokban és falvakban laktak. Szerednikben, a mely a Njemen jobb partján, Kovnó és Jurburg közt fekszik, körülbelül húsz zsidó család lakott. Mikor a németek a városkát elfoglalták, egyetlen egy zsidó sem mutatkozott az utcákon. Még az nap este visszatértek az oroszok és az első dolguk volt, hogy a pincékben elbujt és a dolgok változásáról mit sem tudó zsidókat a piscon összetartották és végig korbácsolták. Tizenkilenc férfit sorba állítottak és tudniakra adták, hogy valamennyiüket agyonlövök. Órák hosszat kellett a halálra rémülteknek a tüzeiési parancsot váró katonák puskacsővei előtt állniok. Asszonyok és gyermekek el nem mozdulhattak onnan, látniok kellett a férjeik és apáik halálos rettegését. A tiszt az utolsó pillanatban kijelentette, hogy ez alkalommal elte-

kint a sortűztől, de „futólépésben“ kötelesek elkötrődnj a tizenkét verstnyire fekvő Armenischki városba. Lovas kozákok kergették maguk előtt a szerencsétleneket, öregeket és gyengéket egyaránt. Lélekzettüket vesztve, porral és vérral borítva érkeztek meg Armenischkibe és itt egy pincébe zárták őket, ahol hárman megfulladtak, többen pedig sebeikben pusztultak el. Másnap ugyanilyen módon visszaüzíték őket Szerednikbe. Ezen a mártir uton holtan esett össze Oroszország egyik leghíresebb sebesze Kaplan dr. Végül is egy Melnik nevű 19 éves ifjút agyonlövtek és a hitközség sinökét felakasztották. A többiek elbujtak az erdőbe és valósággal lövészárkokat ástak maguknak, hogy a kozákok elől elbujjanak. Tizenkét napig rejtőzködtek, míg a németek el nem foglalták az erdőt és meg nem mentették a nyomorult páriákat.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Az aradi zenekonzervatóriumba a beiratások szeptember hó 1-én megkezdődtek Müttermüller József igazgató, Szabadság-tér. — Az Aradi Zenekonzervatórium igazgatója értesíti a közönséget, hogy rövid időn belül, egy elsőrangú énektanár az intézeti tanítást megkezdi. A hegedű tanszakot egy okleveles hegedűtanár látja el. 2987

* Dr. Mezey Zsigmond, budapesti orsz. m. kir. zeneakadémiát végzett hegedűtanár és M. Zay Margit, budapesti nemzeti zenedét végzett okleveles zongoratanár zeneiskolájában (Andrássy-tér 8., II. em.) az 1915—16. tanévre a beiratások szeptember 1-én, másodikkán és harmadikkán történnek.

* A bánat asszonya — Betty Nansennel. (Nordisk-repriz az Apollóban.) Betty Nansennek, a kiváló tragikának mély alakításában csak a napokban gyönyörködött az aradi publikum s holnap, esütörtökön ismét alkalmunk van Betty Nansent viszontlátni egyik legkitűnőbb szerepében: A bánat asszonyában. Betty Nansen párhuzam sikert aratott Schmettan grófnő szerepében. A szerelmében csalódott asszony tragikus sorsát megrázóan festi meg a nagy művésznő, akinek játéka a legtökéletesebb akkor, amikor a titokzatos nő lélek bánatos vergődését kell interpretálnia. Erre Betty Nansennek bő alkalmá kínálkozik abban a nagystíű Nordisk-dramában, amelynek reprizét a esütörtöki és pénteki műsorra tűzte az Apolló-színház. A nagy Nordisk-reprizrel együtt rövidebb lélegzetű új képek kerülnek vetítésre. 3

* Zeneintézeti beiratások folyamatban vannak és egész nap eszközöketnek a Szalay-Békési-féle zeneiskolában (Akadémiai Előkészítő Tanfolyam) Szabadság-tér 7. szám, II. emelet.

* Cigányszerelm. (Az Uránia drámai slágere.) A színház tegnapi bemutatója egy szerelmi idillnek indult, de sötét drámában végződött regény, melynek minden egyes jelenete az élet lüktető erejével leköt és rokonszenvet kelt. Egy cigányféleánynak és grófi ifjúnak szerelme az, mely végig a drámán mindig újabb és újabb fordulatokkal egy egész változatos, lüktető életet mutat be. Annyi a szenvedés, olyan nagy és olthatatlan a szerelm, hogy méltán a szerelem mártirjai élettörténetének nevezhetjük a képet, melyben gyönyörködünk lehet és kell is az igazi érzések kitartó küzdelmén az előítéletek ellen. Két fiatal élet esik áldozatul az előítéletek hazugságainak és a néző megindultan adózik rokonszenvével az áldozatoknak. — A rezervista álma Ziehrer esodás zenejére alkotott igazi háborus operett, mely most járja be diadalmasan az egész országot, legközelebb az Urániában kerül bemutatásra. 5

* Hegedű, zongora, ének és mimika tanítás a legújabb francia módszer szerint. Beiratkozás szeptember 1-től Karhanek Ferencnél, Batthyányi-u. 21. 3117

Végleges döntés várható a Balkánon

(Bulgária és az entente szakítása. — A román értékek esnek. — A diplomáciai csatátér.)

Tájékoztató tudósítás.

Bukarest—Szófia—Athén, szept. 1.

Számos jel arra mutat, hogy a Balkán államok a legközelebbi időben kénytelenek lesznek további magatartásukról véglegesen dönteni. Azt hiszik, hogy Bulgária az entente három hét előtti demarsára kitérő választ fog adni, de az sincs kizárva, hogy a bolgár válasz egészen visszautasító lesz. A négyesszövetség Bulgária ilyen választ kétségtelenül barátságtalan lépésnek tekintené. Az entente diplomáciája most Görögország befolyásolásán dolgozik, de a döntő fellépés előtt meg akarja várni a szerb és bolgár kormányok választát.

A diplomáciai csatátér.

Bécs, szeptember 1. Az a háború, amely Oroszország ellen folyik, katonai szempontból középpontja azoknak a nagy eseményeknek, amelyekből világtörténelmi alakulások fejlődnek ki. A diplomáciának azonban a Balkán a csatátér, ahol a két császárság ütközik össze a négyesszövetséggel. Az a terv, hogy Szerbiát és Görögországot rábírák arra, hogy területeikről lemondjanak Bulgária javára, nem egyéb minden komolyság és igazság nélkül való szélhámosaság. Figyelemreméltó, hogy az a szavazás, amellyel a nisi szkupatina a kormánynak bizalmát nyilvánította és amellyel ha landóságot mutatott a négyesszövetség ajánlatának elfogadására, nem jelentéktelen ellenállásra talált, mert számos képviselő távolmaradt az ülésről, mások pedig nyíltan a kormány ellen szavaztak. Bulgária nagyon jól tudja értékelni Szerbiának ezt az engedékenységet. Tudja, hogy mit jelentene az, ha Szerbiát kimentené abból a veszedelemből, amelyben jelenleg van. A kigyórl, amelyet az ember a keblén melengtet, van egy közmondás és ennek a közmondásnak az igazsága masem változott meg. Görögország érzi, hogy Itália nyílként furja magát a husába és hogy a világ egyetlen pontján sem oly kíméletlen a politika, mint Rómában. Bulgária, híven Nicosias alapelveihez, barátságban maradt Törökországgal és a vele való jó viszonyát továbbra is ápolni fogja. Románia figyel az eseményeket. Elegendő tapasztalt államférfia van, akik emlékeiből jól tudják, hogy egy győztes Oroszország milyen félelmetes a polgári függetlenségre nézve.

A politikai helyzetet illetőleg a következőket jelentik: A román kamara az alkotmány értelmében november 28-a előtt egyáltalán nem ülhet össze, kivéve ha egy királyi dekrétum rendkívüli ülészsakra hívna össze. Döntő események szóval csak akkor történhetnek, ha királyi kezdeményezésre a kamara rendkívüli ülészsakra gyűlne össze. Erről azonban sem most, sem belátható időn belül szó sem lehet, mert a király álláspontját az országban mindenki jól ismeri s senki sem tételezi fel, hogy abban változás fog beállani. Breszt-Litowszk eleste óta különben is igen nyomott itt a hangulat.

A román király visszatért Szina- nájába.

Bukarest. Ferdinánd király tegnap a királyi vonattal Bukarestből Szina-
nája érkezett és a Pelesch kastélyban szállt meg.

A román járadék értékesökkenése.

Bukarest. A ruszofil „Dimineata” és „Adeverul” írják a következőket: Szinajai politikai és pénzügyi körökben szenzációt idézett elő az a tény, hogy a román járadék folyton esik. Így egy hétnél kevesebb idő alatt tíz ponttal esett. Amíg a háború kezdetekor 90-92 volt a kereslet, most 70 is elég. A bukaresti bankok egyike ma ajánlatot kapott hetvenes árbán. Az értékek ezen esését összefüggésbe hozzák azon forgalomban lévő hirrel, hogy Románia értesítette Bulgáriát, miszerint nem marad meg semlegességében, ha Bulgária megtámadja Szerbiát.

Orosz hadihajók a bolgár partoknál.

Várna, szeptember 1. A Ferdinánd cár nevű bolgár páncélos hajó kapitánya jelenti, hogy Várna környékén egy hét egységből álló orosz hadiflotta cirkál, amelybe a Pantelimon és a Sveti Zlatoust nevű cirkálók is be vannak sorozva. Az orosz hadihajók a Romániából Bulgáriába haladó összes kereskedelmi hajókat feltartóztatják, a hajókat sok esetben magukkal vontatják és rakományukat elkobozzák. Egy másik orosz flotta, ugyanilyen célzattal Konstanca vizein cirkál.

A négyesszövetség akciója meg- hiusult.

Amsterdam. A Morning Post írja: Meghiusultnak tekinthetők a négyesszövetség tárgyalásai a Balkánon. A tárgyalások formális folytatása már nem változtat a pourpariék végleges eredményén. Az akció sikeres befejezésének oka Szerbia magatartása. A négyesszövetség most már csak semlegességet várhat a balkán államoktól.

Bulgária és az entente.

Szófia, szeptember 1. Az entente képviselői a legnagyobb nyomattal igyekeznek visszatartani Bulgáriát attól, hogy a török-bolgár szerződést aláírják. A hatalmak világosan megértették a bolgár kormánnyal, hogy az egyezmény aláírását a jóakaratu semlegesség megsértésének tekintenek. Beavatott körökben azt hiszik, hogy első sorban erre vezethető vissza a már létrejött megállapodás aláírásának egy időre való elhalasztása.

Lugano. A Secolo írja: Szerbia hajlandónak mutatkozik Isztlip és Kocsana környékéről a bolgárok javára lemondani, ha a négyesszövetségtől kellő garanciát kap a forrón ohajtott tengerpartot illetőleg. A szerb jegyzék barátságos és jóakaratu tárgyalások révén gyorsan eredményhez vezethet.

Görögország nem enged az entente-nak.

Bécs, szeptember 1. A „Südslavische Korrespondenz” athéni jelentése szerint a görög közvéleményben a Venizelosz-kabinet korrumpálé után is az az uralkodó nézet, hogy Görögország Macedóniából valamit átengedjen Bulgáriának. A „Nea Iméra” megállapítása szerint a görög nemzet egységesen és osztatlanul azon a nézeten van, hogy a bolgároknak talp-alatnyi sem engedhető át abból a területtől, a melynek határait a király kardja és katonáinak diadalmas szuronyai vonták meg s a mely földben azok nyugosznak, a kik Görögország dicsőségéért és nagyságáért estek el. Az „Akropolisz” szerint a lakosság meggyőződése, hogy Görögország többé nem eszköze az egyik, vagy másik csoportnak s független államként fog eszelekedni, a mely a maga útján jár. Görögország politikájának alapja csak az ország integritásának megőrzése lehet. A „Neon Asztü” kijelenti, hogy az ententének Görögország ellen való eljárása ma már a négyesszövetségnek a hellenizmus ellen való háborújával egy-értelmű.

Aradi urinő

és háztulajdonos bántó nyilatkozatai
(Kelemetlen következménnyel járó vé-
lemények.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 1

Tizennegyedik hónapját éljük a világháborúnak és az az idő látszólag elegendő volt arra, hogy a nagy eseményeket izgalom nélkül nézhessük. Az első háborús hónapok ideges feszültsége, túltűtött várakozása lassan lecsökkent és az a hév, amellyel a hadieseményeket megvitatták társaságokban, ma már sokkal kevésbé csapongó, kalandozó és szélsőséges, mint volt. Ha tehát ma sokkal kevesebb elhamarkodott nyilatkozat is történik a háborúval kapcsolatban, még mindig akadnak olyan helyzetek, amikor kelemetlen következményű megjegyzéseket tehet valaki. A bíróságok előtt nem egyszer kell a törvény szigorát érezni a társaságban tett elszólásért, nem egészen józan állapot hatása alatt történt túlzott ösztönöségért. Jobbára egyszerű, a helyzetet kellőképpen mérlegelni nem tudó emberek kerülnek ilyen szituációba. Annál inkább érdekes, tehát az az eset, amelyről a korzón mostanában suttognak, amelynek hőse, illetve hősnője egy érdekes és szép aradi uriaszony.

Az eset előzetes tudnivalói sorába tartozik az a nagy érdeklődés, amellyel a központi hatalmak népei Brassótól Hamburgig a Balkán még serleges államainak állásfoglalását nézik. Hirlapi közlemények, magánértesülések, társaságban elhangzó nyilatkozatok unos-untig foglalkoztak hosszú hónapok óta azzal a hullámzó hangulattal, amely a balkáni fővárosokból árad. Természetes és érthető, hogy a mi érdeklődésünk a közvetlenül szomszédos állam felé irányult elsősorban. Ma már — mint az összes erre vonatkozó tudósításokból megállapítható — nincs olyan pártárványlat se Bukarestben, se Szófiában, se Athénben, amely egyenesen a központi hatalmak ellen és az entente mellett akarná látni hazáját. De voltak napok, amikor a velünk való jóakaratu semlegesség hívei egyik, vagy másik balkáni fővárosban nehéz napokat éltek és amikor olyan hírek keringtek, hogy az entente tal szövölkezik egyik-másik balkáni országgal.

Egy aradi tisztviselő felesége ezekben a napokban fellüdü heveséggel adott kifejezést érzelmeinek az utcán és a társaságban. A szomorú azonban az volt a dologban, hogy ezek

az érzelmek épen nem voltak valami barátságosak az urind férjének gazdája és kenyeradója iránt, amire pedig — különösen a mostani időben — mindenki fokozott hűséggel és ragaszkodással tartoznék. Így az nap, amikor a tavasz folyamán olyan hírek jelentek meg a lapokban, hogy az egyik balkáni ország ellenségeinkkel készül szövetségre (azóta ez a terv már rég a feledés és lehetetlenség országából), az aradi urind ilyestormán nyilatkozott:

— No végre! Ezt vártam már régen és ennek igazán tiszta szívből örülök! Majd más világ lesz itt, ha ők lesznek az urak!

A nyilatkozatot több ismerős asszony jelenlétében tette, akik nem is vették komolyan a heves vérmérsékletű urind kijelentéseit. Utóbb azonban a nyilatkozat egyik fültanuja és a tisztviselőné között rossz lett a viszony és a haragos asszony gondoskodott arról, hogy a nyilatkozatról ott is tudomást szerezzenek, ahol törvényadta joggal felelősségre vonhatják.

Ugyancsak kellemetlen helyzetbe került nyilvános helyen tett hasonló nyilatkozatok miatt T. L. aradi kereskedő és háztulajdonos is. Az elhamarkodott és a mai körülmények közt kétszeresen szigorú elbánást érdemlő nyilatkozatok felől T. L.-t már kihallgatták és miután a védők alaposnak bizonyultak, nem is engedték többé haza lakására.

H I R E K. LEGUJABB.

Erkezett éjjel 2 órakor.

Franciaország a téli háborúra készül.

Genf. Párisból jelentik: Millerand hadügyminiszter a napokban a fronton járt, ahol a tábornokokkal a téli háborúról kapcsolatos rendszabályokról tárgyalt.

Páris. Millerand hadügyminiszter a legközelebbi minisztertanácson a tábornoki karban való több változást fog előterjeszteni.

A drága japáni segítség.

Stockholm. A japán lapok Japánnak a világháborúban való aktív részvételéért szólnak sikra és azt is kívánják, hogy Japán ezennel nagyobb mértékben támogassa Oroszország iparát. Japán az aktív segítségért óriási követeléseket támasztott, melyeket az entente eddig visszautasított.

Rossz az angol hadvezetés.

London. A Times katonai munkatársa az angol hadvezetést bírálja és kifejti, hogy az eddig nem volt nagyon szerencsés. A katonai körök igen elítélőleg nyilatkoznak arról, hogy a tulajdonképeni expedíciós hadtestnek a főhadiszíntérré való kiküldetését még a béke idején tervezték. A tervezés stratégiai helyes volt, a nyugati fronton Anglia oly gyorsan koncentrált a hadsereget, amint az csak lehetséges volt, azonban a magasabb katonai vezetés az 1914. év augusztusa óta nem vált be.

Pskow és Minszk tele van orosz menekülőkkel.

Kopenhága. A Berlingske Tidende jelenti Pétervárról: Az egész országban mindenki, úgy a magánosok mint a hatóságok mindenképen azon vannak, hogy a nagyszámu menekülőt

elhelyezzék és ellássák. A papság a zárdákat rendelkezésükre bocsájtotta. Pskowban ezidőszent ötvenezer főnyi menekült tartózkodik, míg Minszkben a menekülők száma oly nagy, igen sokat nem lehetett közülük házakban elhelyezni. Ezren tanyáznak szabad ég alatt.

Bryan nem megy Berlinbe.

London. A Reuter ügynökségnek jelentik New-Yorkból: Bryan volt külügyi államtitkár alaptalannak mondja azt a hírt, hogy látogatást tesz Berlinben.

Pusztulás az entente országaiban.

Genf. Párisból jelentik: A Girond völgyben óriási vihar dühöngött. A vihar elpusztította a termést.

Róma. Avezzanban erős földrengés volt. A földrengésnek állítólag sok áldozata van.

— Hadfy altábornagy levele az aradiakhoz. Az utóbbi időben a kassai hadtestről oly sok szépet és dicsőíteni valót jelent a legfőbb hadvezetés, hogy az arra vonatkozó minden értesítés méltán érdekelheti a nagyközönséget. Nem lehet meg senkit a kitűnő hadtest közszolgája, a mikor oly vezetői vannak, mint Hadfy Imre altábornagy is, kit utóbbi királyi kitüntetéssel alkalmából Aradról sokan, köztük az „Asztalos Sándor társaság” is üdvözölték. Az üdvözlő sorokra 1915. VIII—13 i kelettel a következő sajátkezűleg írt válasz érkezett:

Meleg hangu, lelkes üdvözlésüket ágyudörgés és puskaropogás közben hálás szívem mélyéből viszonzom s a hazaszeretletben lángoló „Aradiak”-nak, kikhez engem ifjúkorom legkedvesebb emlékei fűznek, jóleső megemlékezésükért őszinte köszönetemet küldöm, cordiális kézszorítással hívük Hadfy altábornagy.

Mily szeretettel csünghetnek parancsnokukon azok a vitéz katonák, kiknek ily figyelmes, nyílt lélekkel és meleg szívvel bíró vezetőjük van; az ilyen katonák csak győzhetnek!

— Elcsapott pánszláv egyetemi tanár. Prágából jelentik: Az egyetem tanácsa Massaryk tanárt egyhangulag kizárta a tanári karból. A kizárára az adott okot, hogy Massaryk több mint egy éve külföldön tartózkodik és kötelességét nem teljesíti. Massaryk tanár még a háború kitörése előtt Oroszországba ment és a nagyszláv propaganda apostolaként a Balkánra ment agitálni.

— Olcsóbb a buza. Mától kezdve az egész országban egy koronával olcsóbb a buza. A prémiumrendszer, amelyet a kormány életbeléptetett és amely fokozatosan megszűnik, azt célozta, hogy a gazdák minél előbb csépeljenek és termésüket minél előbb hozzák piacra. Eddig a gazdák alig hét millió méter-mázsát jelentettek be a Haditermény Részvénytársaságnál és kínálat most már alig van. Ép ezért a Haditermény Részvénytársaság hivatalosan fel is szólította a gazdákat, hogy termésüket minél előbb bocsássák forgalomba, mert különben — a mint a kormány tervezi — kényszer útján fogják a gazdaktól a gabonát rekvirálni. Természetes, hogy a gabonának olcsóbbodása nem fogja növelni a kínálatot, ép ezért sürgős szükség van arra, hogy a kormány megfelelő intézkedésekről gondoskodjék, nehogy az ország buza, illetve liszt nélkül maradjon.

— Percenként öt hadifogoly. Az Aradi Közlöny olvasói, a mikor ma reggel megnézik az első oldalon a két hivatalos jelentést, a Hőfőt, meg a német legfőbb hadvezetését, belekápázhatnak a nagy számokba. Augusztus folyamán az északi harctéren 269.839 foglyot, ezenfelül 2000 tisztet fogtunk el, jelenti a német nagyvezérkar. Ebből a számból Hőfő jelentése szerint 58.299 orosz katonát és 190 tisztet a monarchia csapatai fogtak el. A német seregek óriási fogolytömegéhez különösen a várak elfoglalása járult hozzá jelentékenyen. Kownóban 20.000, Nowogeorgiewszkben pedig 90.000 fogoly került német kézre. Még hatalmasabb azonban az elragadott hadizsákmány. Kownóban 827, Nowogeorgiewszkben pedig 1200 ágyut hagytak az oroszok és a gépfegyverek száma olyan nagy, hogy még össze sem számíthatták őket. Augusztusban esett el még Breszt-Litowszk is, a hol — mint egy jelentés mondotta volt — a nowogeorgiewszkit meghaladó hadizsákmány került kézre. A gigászi számokban Breszt-Litowszk zsákmánya még nincsen is benne. Május másodikán megindult offenzívánk négy hónapjában az osztrák-magyar parancsnokság alatt álló csapatok 642.000 foglyot ejtettek, a német hadvezetés pedig a szövetséges csapatoknak egy milliónál sokkal több foglyáról beszél ugyanazon idő alatt. Ha azt számítjuk, hogy kereken egy millió oroszot fogtunk el május másodikától szeptember 1-ig, ez is olyan óriási embertömeg, hogy elképzeléséhez egy kis számtani művellet segít valamennyire közelebb. Aránylagosan számítva havonként 250.000 foglyot ejtettünk, tehát naponta 8333 orosz katonát tette le a fegyvert csapataink előtt. A nap huszonnégy órájának mindegyikére 347 foglyot lehet számítani, tehát az egy millió foglyot úgy tessék elképzelni, hogy négy hónap óta minden egyes percben legalább öt orosz katonát fogtak el csapataink. Vagy még egyszerűbben szólva: minden tizedik vagy tizenkettedik másodpercben eggyel szaporodott foglyaik száma.

— Nők az orosz egyetemeken. Pétervárról jelentik: A minisztertanács hozzájárult a közoktatásügyi miniszternek ahhoz a javaslatához, hogy az orosz egyetemeken egyes fakultásain a nők is rendes hallgatók lehessenek. Az orosz nők a forradalom évében bizonyos jogokat vívtak ki felsőbb kiképzésük doigában. Később azonban a Schwarz és Kassó miniszterek idején eltiltották őket az egyetemekről és a Puriskevics-féle dumában olyan sértéseket kellett eltűrniük, a minőket még egyetlen európai parlamentben sem hallottak. Természetes, hogy most sajnálkoznak a dolgon, különösen azon, hogy az orvosegyetemekről is eltiltották a nőket, mert most nagyon jól hasznát vehetnék az orvosnőknek.

— A törvényhatóságok gabonavásárlása. Harkányi János báró kereskedelmi miniszter rendeltetést adott ki, amelyben megengedi, hogy a közvetlen gabonavásárlásra engedélyt nyert vármegyei és városi törvényhatóságok, valamint rendezett tanácsu városok az 1915. évi október hó 31. napjáig bezárólag, nagyobb ipartelepek, közlekedési és egyéb vállalatok, fogyasztási szövetkezetek, menhelyek, internátusok, kórházak, gyógy-, büntető- és javítónevelő- és egyéb közintézetek pedig 1915. évi október hó 15. napjáig bezárólag vásárolhatják be a részükre engedélyezett gabonamennyiségeket. — Magánfelelőknek a vásárlásra szeptember 15-ig marad meg a jogosultságuk.

— A Török Vörös Félhold képeslevelező-lapjait 20 fillérért árusítja az Országos Bizottság (Budapest, képviselőház.)

— Bródy — Luck elesett. Arad utcáin ma délután örömmel üjságotlák egymásnak az emberek:

— Hallotta? Ma egyszerre két várost foglaltunk el. Bródy meg Luck egyszerre estek el. A kávéházi hirdető táblákra is hamar fölkerült a föllírás: *Bródy és Luck ma birtokunkba került.*

Később aztán kitudódott, hogy csak Luck vára esett el, s Bródy még mindig minos birtokunkban. Hogy mi módon került forgalomba Bródy is, annak es a magyarázata: Az *Aradi Közlöny* ma délután a következő tartalma táviratot kapta Budapestről:

Sajtóbizottság engedélyével:
Bródy Luck várát ma elfoglaltuk.

A sürgönyt a szerkesztőség egyik fiatalabb tagja kapta kézhez, mert akkor még csak ő tartózkodott a redakcióban. Ő pedig nagy örömben nem tudta kihámoani a vakóságot a táviratból. Ugyanis emlékezett arra, hogy Bródy galíciai város elfoglalása is a közeli lehetőségek közé tartozik. Azonnal végigteléfonozta tehát az összes kávéházakat, hogy Bródy és Luck ma kezünkbe került. A valóság pedig az, hogy szeptember elsejétől fogva Bródy Ernő, a Pester Lloyd munkatársa lett az *Aradi Közlöny* fővárosi tudósítója és az örömet keltő telegramban Bródy a tudósító és nem a galíciai város értendő.

— Primadonnából postamesternő. Bizonyára élénk feltűnést kelt a hír, hogy *Károlyi Leona*, az Aradon is ismert kiváló operettdiva az elmúlt napokban sikeresen vizsgázott le Orosházán a postamesternői tanfolyamon. A művésznő egyike volt a legjobb vidéki primadonnáknak s a fővárosi színházi közönsége is sok meleg estét köszönhet művészetének. Annak idején, mikor a Király-színház a vidéki primadonnák fölléptetésével művészi versenyt rendezett a János vitéz sorozatos előadásával, a zsüri Károlyi Leonának ítélte oda az első díjat. A postamesternői tanfolyamot Orosházán végezte el, de a közel jövőben valamelyik budapesti fióknak lesz a vezetője. Károlyi Leona különben leánya Kreybig Károly, Szegeden lakó nyugalmazott tábornoknak.

— Az olaszországi tűzhányók működésében. Párisból jelentik: A Newyork Herald jelentése szerint Flammarion a Vezuvon levő obszervatóriumból azt a hírt kapta, hogy a Vezuv, az Aetna és a Stromboli teljes működésben vannak. Az obszervatórium összes műszereit megzavarták a földrázkódások. Az Aetnán két új kráter képződik. A Stromboli ontja a hamut és a tüzas lávát. Egy lávafolyam a tengerbe ömlik. Dél-Itáliában a földrengés Terentumig és Brindisig érezhető.

— Rendőr és katona küzdelme a piacon. Rácz György, az aradi 88-ik gyalogezred közlegénye ma délelőtt a Szabadság-téri piacon megállított egy teherkocsit és a kocsist arra akarta kényszeríteni, hogy vigye őt ki a vasuti állomásra. A különös kívánságot a kocsis nem teljesítette, mire az még hangosabban követelődött s mikor egy közelben levő rendőr csendre intette, előrántotta oldalfegyverét s azzal támadt a rendőrré. A garázda katonát Ujhelyi rendőrtizedes lefegyverezte és ártalmatlanná tette, azután pedig Moldován Otton és Nyári László rendőrtisztek átadták a katonai őrzésnek.

— Katonai vezetés alá helyezett aradi gyár *Gröen Nándor* főkapitány közli, hogy kormányrendelettel az aradi vállamosási részvénysárságot az 1912. évi hatvannyolcadik törvényeikk arra kötelezte, hogy üzemét a hadviselés érdekében folytatni tartozik, minek következtében a temesvári katonai parancsnokság az üzemet katonai vezetés alá helyezte.

— Az orosz várendszert elfoglalása. Az egész világtörténelemben nincs példa rá, hogy néhány hét alatt egész évtizedeken át kiépített várendszert összeomlott volna. Az oroszok elleni offenzívában ez történt meg: nem teljesen hat hét (kerek negyven nap) alatt a következő keleti várak, hidók és megerősített helyek estek el:

Julius	23-án	Rozan.
"	23-án	Pultusk.
Augusztus	3-án	Ostrolenka.
"	4-én	Ivangorod.
"	5-én	Varas.
"	6-án	Dembe.
"	7-én	Sierock.
"	7-én	Zegroc.
"	10-én	Lomza.
"	17-18-án	..	Kowno.
"	19-20-án	..	Novogorogievsk.
"	25-26-án	..	Brezc-Litovszk.
"	27-én	Olta.
Szeptember	1-én	Luck.

— Háborus iskolai beiratkozás. (Panaszos jóval a beiratások első napjáról.) Az első elemi iskolába beiratkozók hadosztálya — a játszótérről hozott — teljes háborus felszereléssel vonult ma föl a hadszíntérre, illetőleg a beiratkozás színhelyére, ahol a többi fősebb korosztály — 2., 3. és 4-ik osztály — már előbb elfoglalta azt a területet, amelyért a korai hajnali órák óta váltakozó szerencsével folyt a harc. A később érkezett fiatalabb évűek előbb terepszemlét tartottak, majd föliismerve a helyzetet, a kéthónapi szünet alatt zsákmányolt puskákkal, kardokkal, zászlókkal azonnal megkezdtek az előnyomulást és miután több helyen sikeresen áttörték a frontot, behatoltak a főhadiszállásba, azaz nagy és nehéz küzdelem után a beiratást végző tanító elé kerültek. Itt mindenki első akart lenni, hogy az eredményt mielőbb kieroszakolja, hiába akarták őket visszavonulásra kényszeríteni, valamennyi ellenátadást visszavertek, minden elfoglalt talpalatnyi helyet makacsul tartottak. A szívós ellenállás dacára csak 4 és fél óráig tartó izgalmas csata után került döntésre a sor. A veszteség, eltekintve az időtől, pénzben, ridikülben, esernyő és botokban igen nagy. A front mögött lévő — még óvodába járó — haszias tartalékosokat egyelőre nem került tűzbe...

— Eltűnt turisták. *Salzburgból* jelentik: Fischer Sebesyén osztrák államvasuti irodatiszt vasárnap János nevű fiával a közeli heggyekbe kirándulást tett. A kirándulásról sem az apa, sem a fia nem tért vissza. A hozzá tartozók jelentésére a mentő állományok expedíciókat küldtek ki, de eddig nem akadtak a turisták nyomára. Valószínűleg szerencsétlenül jártak.

— Értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy a mai naptól kezdve a jövő évi új aratásig buza szükségletemet fedestem s így a n. é. kőszőrenek úgy a folyó, mint a jövő évben állandóan tiszta buzakenyér fog üzletemben rendelkezésére állani. A bevásárlásnál személnemű utalvány nem szükséges. A n. é. közönség szives partfogását kéri az Első Gyulai Házikenyér-gyár tulajdonosa *Spiteler Rudolf*.

— Iskolatáskák legnagyobb választékban a Fischer Nagyáruházban a Szabadság-téren, gyermekkorok és gyermekruhák gyári raktára. Legelősebb bevásárlási forrás Fischer Áruház. Fénykép kedvezmény. 227

— Megérkeztek a törhetetlen uborkás és befőttes üvegek. A világhírű „Rix” patent befőttes üvegekből állandó nagy raktár. Keretelés és üvegzés legelősebbben eszközölköttek Fischer Mór Arad, Andrassy-tér 25. Telefon szám 568. 3003

— Használt iskolakönyvek tartós, jó kötésben téliárban kaphatók Kerpel László könyvkereskedésében. Ugyanott új iskolakönyvek is kaphatók és tavalyiak méltányos áron beváltatnak. 193

— Előnyös cipő-kiállítás! Temesvári üzletem felosztása miatt az összes onnan átszállított elsőrendű cipőt rendkívül mérsékelt áron becsojtom áruba. *Weinberger János* cipőáruház, Arad, Andrassy-tér 20.

— Használt iskolakönyvek óriási készlete *Ignusz I. és Fia* könyvkereskedésében, *Weitzer János-utca*. 3165

— Iskolakönyvek, iskolaszerek, iskolatáskák *Krausz Paulinnál*. 247

— Figyelem a beiratás előtt. Iskolai beiratás alkalmából felhívjuk a t. vevőközönség figyelmét, mielőtt az iskolásgyermek szükségleteit beszerzi, győződjék meg a *Színházi versenybazar* mesés olcsóságairól. 8818

— Iskolakönyvek kaphatók *Weisz Leó* könyvkereskedésében. 8173

— Irógépeket, levélbélyeg-gyűjteményeket és egész könyvtárakat méltányos áron vesz *Kerpel László* könyvkereskedése. 193

— Olcsó papírszalvéták *Kerpelnél*. 193

— A világháború térképe *Kerpelnél*. 193

TÖRVÉNYKEZÉS.

Csatás hamisított vasuti részvényekkel.

(Letartóztatott tisztviselő.)

Távirati tudósítás.

Budapest, szeptember 1.

Polgár Lászlóhoz, a Magyar Cseh Iparbank alkalmazottjához, aki melleleg pénzügynekösködéssel is foglalkozik, pár héttel ezelőtt beállított egy uriember és arra kérte, hogy négy darab szamosvölgyi vasut elsőbbségi részvényre adion neki 1100 korona kölcsönt. *Polgár* a kért kölcsönt megadta és a részvényeket magánál tartotta.

Pár héttel később az illető uriember újra jelentkezett *Polgárnál* és most már arra kérte, hogy a részvényeket adja el neki. *Polgár* erre is hajlandónak mutatkozott és a részvényeket bevitte a Magyar Cseh Iparbankhoz, hogy ott értékesítse. A bankban megvizsgálták a részvényeket s a vizsgálatnál kifutott, hogy az egyiknek a száma javitva van.

A bank erre a részvényeket becsomagolta és elküldte Désre a Szamosvölgyi vasut igazgatóságának, hogy ott vizsgálják meg. Az igazgatóság hamarosan visszaküldte a részvényeket, azzal a híradással, hogy azok hamisítványok.

Ezután az értesítés után *Polgár* feljelentést tett az ügyben a rendőrségen. Ott egy fogalmazónak osztották ki az ügyet és a részvényekkel együtt elküldték Désre, hogy nyomozza ki a hamisítót.

Nem sokáig kellett nyomozni, mert hamarosan kiderült, hogy a hamisító *Vaskó János* 36 éves démi vasuti hivatalnok s hogy ugyancsak ő akarta becsapni *Polgárt* és a Magyar Cseh Iparbankot a hamisított részvényekkel.

Vaskó az úras részvényblankettákat egy fiókban találta és miután szelvények is voltak mellette, kitöltötte azokat. A két igazgató aláírását megamisította s a számokat géppel ráült nyomta. Az egyik számot azouban eltévesztette s miután kiradirozta, új számot nyomott helyébe. Ezt tánt fel a banknak s így derült ki a hamisítás.

Vaskó Jánost a rendőrség letartóztatta.

§ *Lippai ügyvédből* — táblabíró. A hivatalos lap holnapi száma közli: A király *Lehotzky Lajos* nagyváradi táblabírónak a kuriai bírói címet és jellegét adományozta, *Marta Sándor* dr. lippai ügyvédet szegedi táblabíróvá nevezte ki, *Horváth János* aradi kir. törvényszéki bírót pedig a hetedik fizetési osztályba nevezte ki. *Marta* dr. táblabírói kinevezése nem éri váratlanul az aradi jogászköröket. Már régebben emlegették, hogy a vagyonos és igen tekintélyes lippai ügyvéd felcseréli főforgalma irodáját a közpályával. *Marta* dr. mint ügyvédjelölt Aradon működött s körülbelül tizenöt éve, hogy Lippán irodáját megnyitotta, egyike a megye legkiválóbb jogászaiknak. A román nemzetiségi pártnak tagja ugyan, de aktívabb politikai tevékenységet soha

A rezervista álma.

sem folytatott. Ugy a magyar, mint a román társadalomban nagy népszerűségnek örvend. A Muresanul Takarékpénztárnak hosszú időn keresztül ügyésze volt.

VÁROS ÉS MEGYE.

Városi közgyűlés. Arad város törvényhatósági bizottsága szeptember hó 9-én délután 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésében a következő ügyeket tárgyalja: 1. Polgármester havi jelentése. 2. A m. kir. miniszterelnök értesíti a város közönségét, hogy ő oszárri és királyi apostoli Felsége a koronázás 48-ik évfordulója alkalmával kifejezett hódolatunkat megelégedéssel fogadni és ezért szives köszönetét legkegyelmesebben kifejezni méltóztatott. 3. A m. kir. miniszterelnök értesíti a város közönségét, hogy a viész hadseregünk diadalmas haditettei felett érzett lelkesedésből kifejezett hódolatunkért ő oszárri és kir. apostoli Felsége szives köszönetét legkegyelmesebben kifejezni méltóztatott. 4. Németország wieni követsége értesíti a város közönségét, hogy II. Vilmos oszárri Felsége az ő iránt érzett és kifejezett szövetségi ragaszkodásunkat örömmel fogadta és ezért a legfelsőbb szives köszönetét kifejezni kegyeskedett. 5. A tanács előterjesztése a néhai Hermann Gyula és volt neje néhai Gutzjahr Mária által a városi árvaház részére hagyott 4000 korona készpénz hagyomány elfogadása s megfelelő alapító levél elkészíttetése iránt. 6. Ugyanaz előterjesztése a néhai Bing Vilmos által az aradi siket-néma iskola céljaira hagyott 500 korona készpénz hagyomány elfogadása és megfelelő alapító levél elkészíttetése iránt.

TANÜGY.

(-) A kereskedő tanonciskola igazgatósága értesíti az érdeelt kereskedő cégeket, hogy a könyvkiadók és papírgyárak a tankönyvek és füzetek árát jelentősen felemelték. Ennek következtében a beiratkozó tanulók a tandíj és ériesítő-díjon felül a könyvek és füzetek ára gyanánt is többet tartoznak fizetni, és pedig az előkészítő osztályban 4 koronát, az I. osztályban 8 korona 40 fillért, a II. osztályban 10 korona 20 fillért és a III. osztályban 11 korona 20 fillért. — Beiratkozni lehet a Kazinczy utcai polgári fiúiskola emeleti tanácstermében szeptember 7-ig, a vasárnapot kivéve, minden nap délután 2-8-ig.

(-) Az Engel-féle Kereskedelmi három hónapos tanfolyamban a beiratkozók augusztus 28-án kezdődtek és szeptember 6-ig tartanak az intézet helyiségében, Lázár Vilmos-utca 2. délelőtt 10-12-ig és délután 3-4-ig. 8388

Felelős szerkesztő:
Rudnyánszky Endre.

NYILTTÉR.

APOLLO SZINHÁZ.

Szeptember 2-án, 3-án,
csütörtökön és pénteken

A Nordisk Films Comp. felvétele.

REPRIZ:

A bánat asszonya

Társadalmi dráma 5 felvonásban.

Főszereplő:

BETTY NANSEN.

Az előadások 1/2, 1/4, 8 és 9 órakor kezdődnek.

1021

Leánynevelő-intézet

(Internátus)

Uri leányok részére.

Gondos nevelés.
Magántanulók
előkészítő tan-
folyama. Zene és
idegen nyelvek
oktatása.

2027

Arad,
József főherceg-ut 19.
Telefon 933.

Szabadalmazott és törvényesen védett
vetőmag-
csávázószer
„ANTISPORA-VITA“

Hazai és külföldi szaktekintélyek megállapították, hogy az Antispora-Vita az összes vetőmag félek, de elsősorban az lisztgyártal hasáékban állandóan fenyegetett búzának osavázására a legmegfelelőbb.

és így a termésben növelhető.

Kilója 1 korona 40 fillér.

Részletes ismertetővel és használati utasítással szolgálnak a vezérelárúak:

SCHWARZ ES TAUBER
nagykereskedők, NAGYKANIZSA.

ZSIR

prima, egészséges ízei.

Szalonna

Burgonya

napi árban kapható

Kalmár Endréné
Arad, Asztalos Sándor- és
Chorin-utca sarok.
670. Telefon szám 670.

Használt ólom

megvételre kerestetik.

Gép-azsúrozás — Plissirozás — Gouvelirozás.

Deutschné Löw Róza Arad, Weitzer János-u. 13., I. emelet
a postával szemben. 8081

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítható.

Minden szó 4 fillér. Vastagabb betűkkel 8 fillér.

Vastagabb betűkkel kívánt szavak aláhúzással feleznének.

A legkisebb hirdetés 60 fillér. Az apróhirdetések előre fizetendők.

A hirdetések délután 1/6 óráig vétetnek fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

LEVELEZÉS.

„Aulich”

válaszát későn kaptam. Ma és szombaton a jelzett helyen délután 4 órakor várom. Levél a kiadóhivatalban. 3325

Korekt uriember

tisztességes ismeretséget keresi vigkedélyű hivatalnoknő. „Havasigypár” jelígre. 3332

OKTATÁS.

Engel Keresk. Szak tanfolyama
Teljes és alapos kiképzés hölgyek és urak részére keresk. irodák, vállalatok stb. részére, 3-4 havi tanfolyam, mérsékelt tandíj, díjtalan állásközvetítés. Beiratkozások d. e. 10-12. d. n. 3-4 Lázár Vilmos-utca 2. Földes palot mellett. Külön oktatás német levelezés és könyvvitelben. 3334

Ellátást vállalja

II-ik kereskedelmi izr. gyermek-szerető diák két középiskolai fiu tanítást. Klein László, Magyarbánszoros. 3279

Nevelőnőt.

róm. kath., keresk két I. és II. polgári magánaton végző leánykám mellé; előnyben részesül franciát is oktató. Gyermkekkel oktatáson kívüli foglalkozás is megkívántatik. Bizonyítványok, fénykép, feltételek kéretnek Marosberkes, Krassószörény via Sotorsin, Wekerle Náudorné főszolgabíró neje címére. 3309

ALKALMAZÁST NYER.

Keresztény írások

vagy kisasszony ki a német nyelvet írásban is bírja, kerestetik. Cím a kiadóhivatalban. 3326

Egy nagyobb kifutó fiu
felvétetik. Cím a kiadóhivatalban.

ALKALMAZÁST KERES.

Intelligens nő

pénztárnoknő, háztartásnő, háztartásnő vagy ehhez hasonló állást keres. Címek a kiadóhivatalba kéretnek. 3322

Deutsche Gesellschaft

aus angeseher Familie sucht Stelle zu erwachsenen Mädchen für die Nachmittagsstunden. Näheres durch die Administration des Blattes. 2168

Érettségizett

tisztviselő: 4 éves gyakorlattal, könyvelésben, levelezésben és gépírásban jártas. Állást keres. Megkeresések „Komoly erő” jelige alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 3292

ELLÁTÁS.

Egy-két diák

teljes ellátásra uri családnál felvétetik Salacz-utca 6. sz., ajtó 3. 3308

Nyugalmasított izr. tanító

2 jobb házból való, vállalkálkülönbség nélkül, bármely iskolába járó tanulókat teljes ellátásba vesz föl, tanulmányaik lelkiismeretes felügyelete mellett. Lakás: Arad, Thököly Imre-utca 11 sz., II. udvar. 3305

KIADÓ LAKÁS.

Kiadó

azonnal egy elegánsan butorozott 2 személy részére való nagy udvari szoba, fürdőszoba használattal és villanyvilágítással. Magyar-u. 4. sz. 3324

Lipót-utca 8/d. alatt

két udvari szoba fürdőszobával, villanyvilágítással, parktozott udvarral, november elsejére kiadó. 3321

Teljes berendezéssel

modern, légfűtéses háromszobás lakás kiadó. Megtekinthető délelőtt 8-11 között. Apponyi-ut 8., I. 8. 3330

Egy modern kétszobás

földszinti lakás, fürdőszobával, azonnal átadható Batthyány-u. 29. sz. 3331

2 szobás utcai lakás

előszobával, november 1-re Flórián-utca 7/a. szám alatt kiadó. 3184

Batthyány-utca 31. sz. alatt

4 szobás utcai lakás kiadó. 2857

Kiadó.

Egy modern 4 szobás lakás azonnal, vagy november elsejére kiadó Eötvös-utca 10. szám alatt. Bővebbet Angele Mátyás, Szabadság-tér 16. 3227

Egy szoba és kamarából

álló pincelakás kiadó, Apponyi-ut 1. sz.

Bohus-palotában

2 elegánsan butorozott szoba, központi fűtéssel, fürdőszobával, azonnal kiadó. 3290

5 szobás utcai

elsőemeleti lakás szép fekvésű új házban és egy 3 szobás másodikemeleti udvari lakás minden komforttal és mellékkeliségekkel együtt, azonnal Petőfi-utca 10. szám alatt kiadó. Bővebbet a házmesternél.

Modern

négyszoba, előszobából álló parkettázott földszinti lakás (egyik utcai szobába lépcsőházból külön bejárat) villany, gázberendezéssel, Török L-u. 1/b. új házban november 1-ére kiadó. 2647

2 szobás

udvari lakások Andrassy-tér 8. sz. alatt azonnalra kiadók. Bővebbet a házmesternél.

Andrassy-tér 8. sz.

alatt egy I. emeleti utcai lakás, mely irodának, vagy üzleti célra igen alkalmas, azonnalra kiadó. Bővebbet a házmesternél.

ÜZLETEK.

Egy jömeneteli

iparvállalat gépekkel felszerelve, nagy munkakörrel, a befektetett tőkét egy év alatt ki lehet keresni, biztonság miatt eladó. Cím a kiadóhivatalban. 3268

INGATLAN.

Két szoba

és mellékhelyiségekből álló magánházat, bérbe keresek. Azonnali ajánlatok „Magánház” jelígre a kiadóhivatalba kéretnek. 3329

Eladó

Fácán-utca 6. számú sarokház minden elfogadható árban és egy jól berendezett lakatos műhely, esetleg a szerszámok külön-külön is eladhatók. Ertekezhetni ugyanott. 3267

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Öltöm

olcsóbb mint a piacon, legfinomabb köriét, szőlőt és más gyümölcsöt ajánlok. Galler Anna, Deák Ferenc-utca Fehér Keresk épület. 3044

Kukorica és árpa

daráló malom megvételre kerestetik, Akác-utca 10. szám hástulajdonos. 3820

Boraszivattyu

Heinrich-féle kerek, igen jó állapotban, eladó. Megtekinthető Hajó-utca 6. szám alatti Domány pincében. 3328

Új és használt

iskolakönyvek Pichler Sándor könyv- és papírkereskedésében. Szabadság-tér 1. Telefon 808. 781

Vessék

uraktól levetett férfi ruhát, utazó városi bundát, valamint használt butorokat a legmagasabb árban. Bleier Ignác, Szent Pál utca 12. 3085

Iskolakönyvek

használt és új állapotban, az összes iskolák számára kaphatók Knisszer I. és Társa „Minerva” könyvkereskedésében Aradon, Debó-utca 1. sz., a Ferenc-éri polgári fiúiskola mellett. 207

KÜLÖNFÉLE.

Ellenőrző pénztárakat
és írógépeket jótállás mellett javít Schmotzer és Bodnár műszerészek. Perényi-utca 6. Telefon 888. Ugyanott elsőrendű üzemkellékek raktáron. 3175

A drága citromot

teljesen pótolja a Földes-féle Citrom szörp ebből 1-2 evőkanálnyi egy pohár vízre adja a legpompásabb limonádét. 1 kiló ára 2,20 fillér. Legfinomabb hegyi málnaszörp kilója 2,40. Földes K. gyógyszerész Deák Ferenc-utca, Hehs Vilmos gyógyszerész Batthyányi-utca. 12

Ház „Orsói halhoz.”
Legnagyobb halkivitel.

Luttwák József

déligyümölcs és magyar termények kivitele

Asztalos Sándor-utca 8. szám
(vott-Spielmann-ház) saját ház.

Ajánlok I. rendű burgonyát 100 kilogrammonként Kor. 14-., paradicsomot, salátát és kovászos ugorkát, almát, kocsirakományban a legolcsóbb napi árban, így rakományok teherárúként szállíthatnak biztosított határidővel. — Kisebb mennyiségben gyorsárúként 25 kg. felüli csomagolásokban. Urasági görög dinnye területben naponta kapható. Kivánatra árjegyzéket küldök. 221

Postafeltétel
Luttwák József,
törv. bej. cég.

Első aradi gépszurozó vállalat

Van szerencsém az igen tisztelt hölgyközönséget értesíteni, hogy legmodernebb

aszurozó gépet

szereltem be s így módomban áll a legbiztosabb aszurozást igen jutányosan, gyorsan és pontosan elkészíteni. Szives megrendeléseket kérek, kiváló tisztelettel. 2795

Bornstein Márton

Lázár Vilmos-utca (Földes-palota).

Aranyat

és

Ezüstöt

legmagasabb áron vesz, vagy becserél; ugyszintén régiségeket vesz és elad

693

Losonczy Lajos

órák és ékszerész üzlete
ARAD, Szabadság-tér.
Telefon 964.

Vezérszerepet töltenek be
a világhírű

TURUL-CZIPÓK

"TURUL"
CZIPÓGYÁR RÉSZVÉNY-
TÁRSASÁG • TEMESVÁR

A monarchia legna-
gyobb cipőgyára.

130 saját fióktelep.
900.000 pár évi gyártás.
1200 munkás és alkalmazott.

Fiókraktár:

Arad,
Minorita-palota.

Kertész Ferenc

órák

Arad, Deák Ferenc-u. 8.

Elvállal mindenféle óra- és aranyemű javításokat pontos és szakszerű kivitelben, szolid áron. Javításokért 2 évi szavatosságot vállalok.

2806

**Zongora-
oktatást**

nyerhetnek kezdők, kitűnő, practicus módszer szerint. Legjutányosabb ár mellett.

Cím a kiadóhivatalban. 1987

Egy vagy két lakásból álló modernül berendezett uri

házat

vennék

a belvárosban. Közvetítők kizárva. „Földbirtokos 28” a kiadóhivatalban. 8399

Garal Károly

vas- és rézbutor készítő
ARADON,

Asztalos Sándor-utca 1-5.

Ajánlok: Vas- és rézbutorokat, sodrony ágybetéteket, sodrony kocsifléseket, gyermekágy és gyermek-kocsikat, réz-karlsokát, mosdó-asztalokat felszerelve, össze-
csukható ágyakat és madracokat. Szállodal és kávéházak, kórház és intézetek berendezését. Elvállalok minden e szakmába vágó munkát a legjutányosabb árak mellett. Vidéki megrendeléseket pontosan eszközölök. 801

Izr. Fiuinternátus

Arad, Chorin Aron-utca 1.

Az intézet felvessz
gymnasium, reál,
polgári és elemi is-
kolai belakó és be-
járó tanulókat, ugy-
szintén magántanuló-
kat, kik összevont
vizsgálatot is tehet-
nek. 2895

Gondos, családias nevelés. Al-
landó tanári felügyelet. Prospektus.

Költözők

figyelmébe!

villany bevezetéseket,
csillár átszereléseket
jutányosan végez

Kalmár József
villanyszerelési vállalata
Arad, Salac-utca 2. sz.
242. Telefonszám 242.

Ablakredők

Valódi amerikai önműködő
ablakredőnyök gyári rak-
tára.

Gyermek-kocsik
nagy választékban.

Zimmermann Ignác

norinbergi, díszmű- és játék-
áru üzletében 1581

Arad, Szabadság-tér 21.

Ajánlom az igen tisztelt hölgyközönség b. figyelmébe
dusan felszerelt

kalapraktáramat

Készítek minden minőségű női kalapokat a legegyszerűbből a legdíszesebb kivitelig. Elvállalom kalapok javítását és kassirozását. 8261

VARGA M.

kalap gyári raktára Fábán-utca 1. (Ortutay-ház.)

Sörcsarnok és étterem megnyitás.

Van szerencsém a n. 6. közönség b. tudomására hozni, hogy f. hó 15-én Aradon, Fábán-utca 1. szám alatt, a Balaton kávéház mellett sörcsarnokot és éttermet nyitottam. Abonenseket úgy az éttermembe, mint házakhoz kihordva elfogadok. — Jó ételkről és tisztán kezelt italokról állandóan gondoskodom. — Naponta frissen csapolt sör. — A n. 6. közönség szíves pártfogását kéri, kiváló tisztelettel 1581 **Csizmadia Vilmosné.**